Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ନମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ

ସୁବୋଧାଲଙ୍କାରୋ

୧। ଦୋସାୱବୋଧ-ପଠମପରିଚ୍ଛେଦ

ରତନତ୍ତଯପ୍ପଣାମ

୧।

ମୁନିନ୍ଦୱଦନମ୍ଭୋଜ, ଗବ୍ଭସମ୍ଭୱସୁନ୍ଦରୀ;

ସରଣଂ ପାଣିନଂ ୱାଣୀ, ମୟ୍ହଂ ପୀଣଯତଂ ମନଂ।

ନିମିତ୍ତ

୨।

ରାମ, ସମ୍ମା’ୱ’ଲଙ୍କାରା, ସନ୍ତି ସନ୍ତୋ ପୁରାତନା;

ତଥାପି ତୁ ୱଳଞ୍ଜେନ୍ତି, ସୁଦ୍ଧମାଗଧିକା ନ ତେ।

ଅଭିଧାନାଦିକଂ

୩।

ତେନା’ପି ନାମ ତୋସେୟ୍ୟୁ, ମେତେ ଲଙ୍କାରୱଜ୍ଜିତେ;

ଅନୁରୂପେନା’ଲଙ୍କାରେ, ନେ’ସ ମେସୋ ପରିସ୍ସମୋ।

୪।

ଯେସଂ ନ ସଞ୍ଚିତା ପଞ୍ଞା, ନେକସତ୍ଥନ୍ତରୋ’ଚିତା;

ସମ୍ମୋହ’ବ୍ଭାହତା ୱେ’ତେ, ନାୱବୁଜ୍ଝନ୍ତି କିଞ୍ଚିପି।

୫।

କିଂ ତେହି ପାଦସୁସ୍ସୂସା, ଯେସଂ ନତ୍ଥି ଗରୂନି’ହ;

ଯେ ତପ୍ପାଦରଜୋକିଣ୍ଣା, ତେ’ୱ ସାଧୂ ୱିୱେକିନୋ।

୬।

କବ୍ବ, ନାଟକନିକ୍ଖିତ୍ତ, ନେତ୍ତଚିତ୍ତା କୱିଜ୍ଜନା;

ଯଂକିଞ୍ଚି ରଚଯନ୍ତେ'ତଂ, ନ ୱିମୁଚ୍ଚକରଂ ପରଂ।

୭।

ତେଯେ'ୱ ପଟିଭାୱେନ୍ତୋ, ସୋ'ୱ ବନ୍ଧୋ ସୱିମୁଯୋ;

ଯେନ ତୋସେନ୍ତି ୱିଞ୍ଞୂ ଯେ, ତଞ୍ଚ ପ୍ପ'ୱିହିତା'ଦରା।

୮।

ବନ୍ଧୋ ଚ ନାମ ସଦ୍ଦ,ତ୍ଥା, ସହିତା ଦୋସୱଜ୍ଜିତା;

ପଜ୍ଜ ଗଜ୍ଜ ୱିମିସ୍ସାନଂ, ଭେଦେନା'ଯଂ ତିଧା ଭୱେ।

୯।

ନିବନ୍ଧୋ ଚା'ନିବନ୍ଧୋ ଚ, ପୁନ ଦ୍ୱିଧା ନିରୁପ୍ପତେ;

ତଂ ତୁ ପାପେନ୍ତ୍ୟ'ଲଙ୍କାରା, ୱିନ୍ଦନୀଯତରତ୍ତନଂ।

୧୦।

ଅନୱଜ୍ଜଂ ମୁଖମ୍ଭୋଜ [''ଅମ୍ଭୋଜ''ନ୍ତି ପଦଂ ପାଠଇଯଂ ନତ୍ଥି, ୱାରିଜୱାଚକଂ, ସଙ୍କଟଗଣ୍ଠତୋ ଅନୀତଂ], ମନୱଜ୍ଜା ଚ ଭାରତୀ;

ଅଲଙ୍କତା'ୱ ସୋଭନ୍ତେ, କିଂ ନୁ ତେ ନିର'ଲଙ୍କତା?

୧୧।

ୱିନା ଗରୂପଦେସଂ ତଂ, ବାଲୋ'ଲଙ୍କତ୍ତୁ ମିଚ୍ଛତି;

ସମ୍ପାପୁଣେ ନ ୱିଞ୍ଞୂହି, ହସ୍ସଭାୱଂ କଥଂ ନୁ ସୋ?

୧୨।

ଗନ୍ଥୋପି କୱିୱାଚାନ, ମଲଙ୍କାର'ପ୍ପକାସକୋ;

ଯାତି ତବ୍ବଚନୀଯତ୍ତଂ, ତ'ଙ୍କୋହାରୂ'ପଚାରତୋ।

୧୩।

ଦ୍ୱିପ୍ପକାରା ଅଲଙ୍କାରା, ତଞ୍ଚ ସଦ୍ଦ, ତ୍ଥଭେଦତୋ;

ସଦ୍ଦତ୍ଥା ବନ୍ଧନାମା'ୱ, ତଂସଜ୍ଜିତ ତଦାୱଲି।

୧୪।

ଗୁଣାଲଙ୍କାରସଂଯୁତ୍ତା, ଅପି ଦୋସଲୱ’ଙ୍କିତା;

ପସଂସିଯା ନ ୱିଞ୍ଞୂହି, ସା କଞ୍ଞା ୱିଯ ତାଦିସୀ।

୧୫।

ତେନ ଦୋସନିରାସୋ’ୱ, ମହୁସ୍ସାହେନ ସାଧିଯୋ;

ନିଦ୍ଦୋସା ସବ୍ବଥା ସା’ଯଂ, ସଗୁଣା ନ ଭୱେୟ୍ୟ କିଂ?

୧୬।

ସା’ଲଙ୍କାରୱିଯୁତ୍ତା’ପି, ଗୁଣଯୁତ୍ତା ମନୋହରା;

ନିଦ୍ଦୋସା ଦୋସରହିତା, ଗୁଣଯୁତ୍ତା ୱଧୂ ୱିଯ।

୧୭।

ପଦେ ୱାକ୍ୟେ ତଦତ୍ଥେ ଚ, ଦୋସା ଯେ ୱିୱିଧା ମତା;

ସୋ’ଦାହରଣ ମେତେସଂ, ଲକ୍ଖଣଂ କଥଯାମ୍ଯ’ହଂ।

ପଦଦୋସ ଉଦ୍ଦେସ

୧୮।

ୱିରୁଦ୍ଧତ୍ଥନ୍ତରା, ଝତ୍ଥ, କିଲିଟ୍ଠାନି, ୱିରୋଧି ଚ;

ନେଯ୍ୟଂ, ୱିସେସନାପେକ୍ଖଂ, ହୀନତ୍ଥକ ମନତ୍ଥକଂ।

ୱାକ୍ଯଦୋସ ଉଦ୍ଦେସ

୧୯।

ଦୋସା ପଦାନ ୱାକ୍ଯାନ, ମେକତ୍ଥଂ ଭଗ୍ଗରୀତିକଂ;

ତଥା ବ୍ଯାକିଣ୍ଣ ଗାମ୍ମାନି, ଯତିହୀନଂ କମଚ୍ଚୁତଂ;

ଅତିୱୁତ୍ତ ମପେତତ୍ଥଂ, ସବନ୍ଧଫରୁସଂ ତଥା।

ୱାକ୍ଯତ୍ଥଦୋସୌଦ୍ଦେସ

୨୦।

ଅପକ୍କମୋ’ , ଚିତ୍ତହୀନଂ, ଭଗ୍ଗରୀତି, ସସଂସଯଂ;

ଗାମ୍ମଂ ଦୁଟ୍ଠାଲଙ୍କତୀତି, ଦୋସା ୱାକ୍ଯତ୍ଥନିସ୍ସିତା।

ପଦଦୋସନିଦ୍ଦେସ

୨୧।

ୱିରୁଦ୍ଧହନ୍ତରଂ ତଞ୍ଚ, ଯସ୍ମ'ଞ୍ଞତ୍ଥୋ ୱିରୁଜ୍ଝତି;

ଅଧିପ୍ପେତେ ଯଥା ମେଘୋ, ୱିସଦୋ ସୁଖଯେ ଜନଂ।

୨୨।

ୱିସେସ୍ସ ମଧିକଂ ଯେନା, ଝହ ମେତଂ ଭୱେ ଯଥା;

ଓଭାସିତା'ସେସଦିସୋ, ଖଜ୍ଜୋତୋ'ଯଂ ୱିରାଜତେ।

୨୩।

ଯସ୍ସ'ତ୍ଥା'ୱଗମୋ ଦୁକ୍ଖୋ, ପକତ୍ଥା'ଦିୱିଭାଗତୋ;

କିଲିଟ୍ଠଂ ତଂ ଯଥା ତାଯ, ସୋ'ଯ ମାଲିଙ୍ଗ୍ଯତେ ପିଯା।

୨୪।

ଯଂ କିଲିଟ୍ଠପଦଂ ମନ୍ଦା, ଭିଧେଯ୍ୟଂ ଯମକାଦିକଂ;

କିଲିଟ୍ଠପଦଦୋସେ'ୱ, ତମ୍ପି ଅନ୍ତୋ କରୀଯତି।

୨୫।

ପତୀତସଦ୍ଦରଚିତଂ, ସିଲିଟ୍ଠପଦସନ୍ଧିକଂ;

ପସାଦଗୁଣସଂଯୁତ୍ତଂ, ଯମକଂ ମତ ମେଦିସଂ।

୨୬।

ଅବ୍ଯପେତଂ ବ୍ଯପେତ'ଞ୍ଚ, ମାୱୁତ୍ତା'ନେକୱଣ୍ଣଜଂ;

ଯମକଂ ତଞ୍ଚ ପାଦାନ, ମାଦି, ମଜ୍ଝ, ନ୍ତ, ଗୋଚରଂ।

ଅବ୍ଯପେତ ପଠମପାଦାଦି ଯମକଂ

୨୭।

ସୁଜନା'ସୁଜନା ସବ୍ବେ, ଗୁଣେନାପି ୱିୱେକିନୋ;

ୱିୱେକଂ ନ ସମାଯନ୍ତି, ଅୱିୱେକିଜନନ୍ତିକେ।

ଅଦ୍ଧପେତ ପଠମ ଦୁତିଯ ପାଦାଦି ଯମକଂ

୨୮।

କୁସଲା’କୁସଲା ସଙ୍ଗେ, ପବଲା’ପବଲା ଥଓା;

ନୋ ଯାତା ଯାଓ’ହୋସିଉଂ, ସୁଖଦୁକ୍ଖପ୍ପଦା ସିଯୁଂ;

ଅଦ୍ଧପେତ ପଠମ ଦୁତିଯ ତତିଯପାଦାଦି ଯମକଂ।

୨୯।

ସାଦରଂ ସା ଦରଂ ହନ୍ତୁ, ୱିହିତା ୱିହିତା ମଯା;

ୱନ୍ଦନା ୱନ୍ଦନାମାନ, ଭାଜନେ ରତନତ୍ତଯେ।

ଅଦ୍ଧପେତ ଚତୁକ୍କପାଦାଦି ଯମକଂ

୩୦।

କମଲଂ କ’ମଲଂ କତ୍ତୁଂ, ୱନଦୋ ୱନଦୋ’ମ୍ବରଂ;

ସୁଗତୋ ସୁଗତୋ ଲୋକଂ, ସହିତଂ ସ ହିତଂ କରଂ।

୩୧।

ଅଦ୍ଧପେତାଦିଯମକ , ସ୍ୱେସୋ ଲେସୋ ନିଦସ୍ସିତୋ;

ଞେଯ୍ୟାନି’ମାଯେଓ ଦିସା, ଯ’ଞ୍ଞାନି ଯମକାନିପି।

୩୨।

ଅଚ୍ଚନ୍ତବହୱୋ ତେସଂ, ଭେଦା ସମ୍ଭେଦଯୋନିଯୋ;

ତଥାପି କେଚି ସୁକରା, କେଚି ଅଚ୍ଚନ୍ତଦୁକ୍କରା।

୩୩।

ଯମକଂ ତଂ ପହେଲୀ[ପହେଳିଇ (କ।)] ଚ, ନେକନ୍ତମଧୁରାନି’ତି;

ଉପେକ୍ଖିଯନ୍ତି ସଙ୍କାନି, ସିସ୍ସଖେଦଭଯା ମଯା।

୩୪।

ଦେସକାଲକଲାଲୋକ, ଞାଯାଗମୱିରୋଧି ଯଂ;

ତଂ ୱିରୋଧିପଦଂ ଚେ’ତ, ମୁଦାହରଣତୋ ଫୁଟଂ।

୩୫।

ଯ ଦସ୍ସତୀତ ମାନୀଯ, ୱତ୍ତଙ୍ଗଂ ନେଯ୍ୟ ମାହୁ ତଂ;

ଯଥା ସବ୍ବାପି ଧୱଲା, ଦିସା ରୋଚନ୍ତି ରତ୍ତିଯଂ।

୩୬।

ନେଦିସଂ ବହୁ ମଞ୍ଞନ୍ତି, ସଦ୍ଦେ ସଦ୍ଦତ୍ଥ ୱିଞ୍ଞୁନୋ;

ଦୁଲ୍ଲଭା'ୱଗତୀ ସଦ୍ଦ, ସାମତ୍ଥିଯୱିଲଙ୍ଘିନୀ।

୩୭।

ସିଯା ୱିସେସନାପେକ୍ଖଂ, ଯଂ ତଂ ପତ୍ୱା ୱିସେସନଂ;

ସାତ୍ଥକଂ ତଂ ଯଥା ତଂ ସୋ, ଭିକ୍ଖୋ ପସ୍ସତି ଚକ୍ଖୁନା।

୩୮।

ହୀନଂ କରେ ୱିସେସ୍ସଂ ଯଂ, ତଂ ହୀନତ୍ଥଂ ଭୱେ ଯଥା;

ନିପ୍ପଭୀ କତ ଖଜ୍ଜୋତୋ, ସମୁଦେତି ଦିୱାକରୋ।

୩୯।

ପାଦପୂରଣମତ୍ତଂ ଯଂ, ଅନତ୍ଥମିତି ତଂ ମତଂ;

ଯଥା ହି ୱନ୍ଦେ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ, ପାଦପଙ୍କେରୁହଂ ପି ଚ।

ୱାକ୍ୟଦୋସ ନିଦ୍ଦେସ

୪୦।

ସଦ୍ଦତୋ ଅତ୍ଥତୋ ୱୁତ୍ତଂ, ଯତ୍ଥ ଭିଯ୍ୟୋପି ୱୁଚ୍ଚତି;

ତ ମେକତ୍ଥଂ ଯଥା'ଭାତି, ୱାରିଦୋ ୱାରିଦୋ ଅଯଂ।

ଯଥା ଚ

୪୧।

ତିତ୍ଥିଯଙ୍କୁରବୀଜାନି, ଜହଂ ଦିଟ୍ଠିଗତାନି'ହ;

ପସାଦେତି ପସନ୍ନେ'ସୋ, ମହାମୁନି ମହାଜନେ।

୪୨।

ଆରଦ୍ଧକ୍କମୱିଚ୍ଛେଦା, ଭଗ୍ଗରୀତି ଭୱେ ଯଥା;

କାପି ପଞ୍ଞା, କୋପି ପଗୁଣୋ, ପକତୀପି ଅହୋ ତୱ।

୪୩।

ପଦାନଂ ଦୁଜ୍ଜିନିକ୍ଖେପା, ବ୍ଯାମୋହୋ ଯତ୍ଥ ଜାଯତି;

ତଂ ବ୍ଯାକିଣ୍ଣନ୍ତି ୱିଞ୍ଞେୟ୍ଯଂ, ତଦୁଦାହରଣଂ ଯଥା।

୪୪।

ବହୁଗୁଣେ ପଣମତି, ଦୁଜ୍ଜନାନଂ ପ୍ପିଯଂ ଜନୋ;

ହିତଂ ପମୁଦିତୋ ନିଚ୍ଚଂ, ସୁଗତଂ ସମନୁସ୍ସରଂ।

୪୫।

ୱିସିଟ୍ଠୱଚନା'ପେତଂ, ଗାମ୍ମଂ'ତ୍ଯ'ଭିମତଂ ଯଥା;

କଞ୍ଞେ କାମଯମାନଂ ମଂ, ନ କାମଯସି କିଂନ୍ୱି'ଦଂ?

୪୬।

ପଦସନ୍ଧାନତୋ କିଞ୍ଚି, ଦୁସ୍ସତୀତିକରଂ ଭୱେ;

ତମ୍ପି ଗାମ୍ମଂ ତ୍ଯ'ଭିମତଂ, ଯଥା ଯାଭୱତୋ ପିଯା।

୪୭।

ୱୁତ୍ତେସୁ ସୂଚିତେ ଟ୍ଠାନେ, ପଦଚ୍ଛେଦୋ ଭୱେ ଯତି;

ଯଂ ତାଯ ହୀନଂ ତଂ ୱୁତ୍ତଂ, ଯତିହୀନନ୍ତି ସା ପନ।

୪୮।

ଯତି ସବ୍ବତ୍ଥପାଦନ୍ତେ, ୱୁତ୍ତଡ୍ଢେ ଚ ୱିସେସତୋ;

ପୁବ୍ବାପରାନେକୱଣ୍ଣ, ପଦମଜ୍ଝେପି କତ୍ଥଚି।

ତତ୍ଥୋଦାହରଣପଚ୍ଚୁଦାହରଣାନି ଯଥା

୪୯।

ତଂ ନମେ ସିରସା ଚାମି, କରୱଣ୍ଣଂ ତଥାଗତଂ;

ସକଲାପି ଦିସା ସିଞ୍ଚ, ତିୱ ସୋଣ୍ଡରସେହି ଯୋ।

୫୦।

ସରୋ ସନ୍ଧିମ୍ହି ପୁଵନ୍ତୋ, ୱିଯ ଲୋପେ ୱିଭତ୍ତିଯା;

ଅଞ୍ଞଥା ଵ’ଞ୍ଞଥା ତଞ୍ଚ, ଯା’ଦେସାଦି ପରା’ଦି’ୱ।

୫୧।

ଚାଦୀ ପୁଵ୍ଵପଦନ୍ତା’ୱ, ନିଚ୍ଚଂ ପୁଵ୍ଵପଦସ୍ସିତା;

ପାଦଯୋ ନିଜସମ୍ବନ୍ଧା, ପରାଦୀୱ ପରେନ ତୁ।

ସଵନ୍ଧୋଦାହରଣାନି ଯଥା

୫୨।

ନମେ ତଂ ସିରସା ସଵ୍ଵୋ, ପମା’ତୀତଂ ତଥାଗତଂ;

ଯସ୍ସ ଲୋକଗ୍ଗତଂ ପତ୍ତ, ସ୍ସୋ’ପମା ନ ହି ଯୁଜ୍ଜତି।

୫୩।

ମୁନିନ୍ଦଂ ତଂ ସଦା ୱନ୍ଦା, ମ୍ହ’ନନ୍ତମତି ମୁତ୍ତମଂ;

ଯସ୍ସ ପଞ୍ଞା ଚ ମେତ୍ତା ଚ, ନିସ୍ସୀମାତି ୱିଜମ୍ଭତି।

ଚାଦିପାଦୀସୁ ପଚ୍ଚୁଦାହରଣାନି ଯଥା

୫୪।

ମହାମେତ୍ତା ମହାପଞ୍ଞା, ଚ ଯଞ୍ଚ ପରମୋଦଯା;

ପଣମାମି ଜିନଂ ତଂ ପ, ୱରଂ ୱରଗୁଣା’ଲଯଂ।

୫୫।

ପଦଞ୍ଚକ୍କମତୋ ମୁତ୍ତଂ, କମଚ୍ଚୁତ ମିଦଂ ଯଥା;

ଖେତ୍ତଂ ୱା ଦେହି ଗାମଂ ୱା, ଦେସଂ ୱା ମମ ସୋଭନଂ।

୫୬।

ଲୋକିଯଞ୍ଚ ମତିକ୍କନ୍ତଂ, ଅତିୱୁତ୍ତଂ ମତଂ ଯଥା;

ଅତିସମ୍ବାଧ ମାକାସ, ମେତିସ୍ସା ଥନଜମ୍ଭନେ।

୫୭।

ସମୁଦାଯତ୍ଥତୋ’ପେତଂ, ତଂ ଅପେତତ୍ଥକଂ ଯଥା;

ଗାୱିପୁତ୍ତୋ ବଲିବଦ୍ଧୋ, ତିଣଂ ଖାଦୀ ପିୱୀ ଜଲଂ।

୫୮।

ବନ୍ଧେ ଫରୁସତା ଯତ୍ଥ, ତଂ ବନ୍ଧଫରୁସଂ ଯଥା;

ଖରା ଖ୍ଲା ପରିକ୍ଖୀଣା, ଖେତ୍ତେ ଖ୍ତଂ ଫଲତ୍ଵ’ଲଂ।

ୱାକ୍ଯତ୍ଥଦୋସ ନିଦ୍ଦେସ

୫୯।

ଞେଯ୍ଯଂ ଲକ୍ଖଣ ମନ୍ୱତ୍ଥ, ୱସେନା’ପକ୍କମାଦିନଂ;

ଉଦାହରଣ ମେତେସଂ, ଦାନି ସନ୍ଦସ୍ସଯାମ୍ଯ’ହଂ।

ତତ୍ଥା’ପକ୍କମଂ ଯଥା

୬୦।

ଭାୱନା, ଦାନ, ସୀଲାନି, ସମ୍ମା ସମ୍ପାଦିତାନି’ହ;

ଭୋଗ, ସଗ୍ଗାଦି, ନିବ୍ବାନ, ସାଧନାନି ନ ସଂସଯୋ।

ଓଚିତ୍ଯହୀନଂ ଯଥା

୬୧।

ପୂଜନୀଯତରୋ ଲୋକେ, ଅହ ମେକୋ ନିରନ୍ତରଂ;

ମଯେକସ୍ମିଂ ଗୁଣା ସବ୍ବେ, ଯତୋ ସମୁଦିତା ଅହୁଂ।

ଯଥା ଚ

୬୨।

ଯାଚିତୋ’ହଂ କଥଂ ନାମ, ନ ଦଜ୍ଜାମ୍ଯ’ପି ଜୀୱିତଂ;

ତଥାପି ପୁତ୍ତଦାନେନ, ୱେଧତେ ହଦଯଂ ମମ।

ଭଗ୍ଗରୀତି ଯଥା

୬୩।

ଇଟ୍ଠୀନଂ ଦୁଜ୍ଜନାନଞ୍ଚ, ୱିସ୍ସାସୋ ନୋପପଜ୍ଜତେ;

ୱିସେ ସିଙ୍ଗିମ୍ହି ନଦିଯଂ, ରୋଗେ ରାଜକୁଲମ୍ହି ଚ।

ସସଂସଯଂ ଯଥା

୬୪।

ମୁନିନ୍ଦଚନ୍ଦିମା ଲୋକ, ସରଲୋଲୱିଲୋଚନୋ;

ଜନୋ’ ୱଙ୍କନ୍ତପଙ୍କୋ’ୱ, ଗୋପଦସ୍ସନପୀଣିତୋ।

୬୫।

ୱାକ୍ଯତ୍ଥତୋ ଦୁଷ୍ଟତୀତି, କରଂ ଗାମ୍ହଂ ମତଂ ଯଥା;

ପୋସୋ ୱୀରିଯୱା ସୋ’ଯଂ, ପରଂ ହନ୍ତ୍ୱା ନ ୱିସ୍ସମୀ।

୬୬।

ଦୁଟ୍ଠାଲଙ୍କରଣଂ ତେତଂ [ୱେଥଂ (?)], ଯତ୍ଥା’ଲଙ୍କାରଦୂସନଂ;

ତସ୍ସା’ଲଙ୍କାରନିଦ୍ଦେସେ, ରୂପ ମାୱି ଭୱିସ୍ସତି।

୬୭।

କତୋ’ତ୍ର ସଙ୍ଖେପନଯା ମଯା’ଯଂ,

ଦୋସାନ ମେସଂ ପୱରୋ ୱିଭାଗୋ;

ଏସୋ’ୱ’ଲଂ ବୋଧଯିତୁଂ କୱୀନଂ,

ତମତ୍ଥି ଚେ ଖେଦକରଂ ପରମ୍ପି।

ଇତି ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତମହାସାମିୱିରଚିତେ ସୁବୋଧାଲଙ୍କାରେ

ଦୋସାୱବୋଧୋ ନାମ

ପଠମୋ ପରିଚ୍ଛେଦୋ।

୨। ଦୋସପରିହାରାୱବୋଧ-ଦୁତିଯପରିଚ୍ଛେଦ

୬୮।

କଦାଚି କୱିକୋସଲ୍ଲା, ୱିରୋଧୋ ସକଲୋ ପ୍ପ'ଯଂ;

ଦୋସସଙ୍ଖ୍ୟ ମତିକ୍କମ୍ମ, ଗୁଣୱୀଥିଂ ୱିଗାହତେ।

୬୯।

ତେନ ୱୁତ୍ତୱିରୋଧାନ, ମୱିରୋଧୋ ଯଥା ସିଯା;

ତଥା ଦୋସପରିହାରା, ୱବୋଧୋ ଦାନି ନୀଯତେ।

ତତ୍ଥ ୱିରୁଦ୍ଧହନ୍ତରସ୍ସ ପରିହାରୋ ଯଥା

୭୦।

ୱିନ୍ଦନ୍ତଂ ପାକସାଲୀନଂ, ସାଲୀନଂ ଦସ୍ସନା ସୁଖଂ;

ତଂ କଥଂ ନାମ ମେଘୋ'ଯଂ, ୱିସଦୋ ସୁଖଯେ ଜନଂ?

ଯଥା ୱା

୭୧।

ୱିନାଯକୋପି ନାଗୋ ସି, ଗୋତମୋପି ମହାମତି;

ପଣୀତୋପି ରସା'ପେତୋ, ଚିତ୍ତା ମେ ସାମି ତେ ଗତି।

ଅଝ'ତ୍ଥସ୍ସ ଯଥା

୭୨।

କଥଂ ତାଦିଗୁଣାଭାୱେ, ଲୋକଂ ତୋସେତି ଦୁଜ୍ଜନୋ?

ଓଭାସିତାସେସଦିସୋ, ଖଜ୍ଜୋତୋ ନାମ କିଂ ଭୱେ?

୭୩।

ପହେଳିକାଯ [ପହେଠଇକାଯ (କ।)] ମାରୁଳ୍ହା, ନ ହି ଦୁଟ୍ଠା କିଲିଟ୍ଠତା;

ପିଯା ସୁଖା'ଲିଙ୍ଗିତଂ କ, ମାଲିଙ୍ଗତି ନୁ ନୋ ଇତି।

୭୪।

ଯମକେ ନୋ ପଯୋଜେୟ୍ଯ, କିଲିଟ୍ଠପଦ ମିଚ୍ଛିତେ;

ତତୋ ଯମକ ମଞ୍ଞଂ ତୁ, ସଙ୍କ ମେତଂମଯଂ ୱିଯା।

ଦେସୱିରୋଧିନୋ ଯଥା

୭୫।

ବୋଧିସତ୍ତପ୍ପଭାୱେନ , ଥଲେପି ଜଲଜାନ୍ୟ’ହୁଂ;

ନୁଦନ୍ତାନି’ୱ ସୁଚିରା, ୱାସକ୍କେସଂ ତହିଂ ଜଲେ।

କାଲୱିରୋଧିନୋ ଯଥା

୭୬।

ମହାନୁଭାୱ ପିସୁନୋ, ମୁନିନୋ ମନ୍ଦ ମାରୁତୋ;

ସକୋତୁକମଯଂ ୱାଯି, ଧୁନନ୍ତୋ କୁସୁମଂ ସମଂ।

କଲାୱିରୋଧିନୋ ଯଥା

୭୭।

ନିମୁଗ୍ଗମାନସୋ ବୁଦ୍ଧ, ଗୁଣେ ପଞ୍ଚସିଖସ୍ସପି;

ତନ୍ତିସ୍ସର ୱିରୋଧୋ ସୋ, ନ ସମ୍ପୀଣେତି କଂ ଜନଂ?

ଲୋକୱିରୋଧିନୋ ଯଥା

୭୮।

ଗଣଯେ ଚକ୍କୱାଳଅଂ ସୋ, ଚନ୍ଦନାଯପି ସୀତଲଂ;

ସମ୍ବୋଧି ସତ୍ତ ହଦଯୋ, ପଦିତ୍ତ’ଙ୍ଗାରପୂରିତଂ।

ଞାଯୱିରୋଧିନୋ ଯଥା

୭୯।

ପରିଚ୍ଛିନ୍ନଭୱୋପି ତ୍ୱ, ମୁପନୀତଭୱୋ ଅସି;

ଅଚିନ୍ତ୍ଯଗୁଣସାରାଯ, ନମୋ ତେ ମୁନିପୁଙ୍ଗୱ।

ଆଗମୱିରୋଧିନୋ ଯଥା

୮୦।

ନେୱା’ଲପତି କେନା’ପି, ୱଚୀୱିଞ୍ଞୁଭିତୋ ଯତି;

ସମ୍ପଜାନମୁସାୱାଦା, ଫୁସେୟ୍ୟା’ପତ୍ତିଦୁକ୍କଟଂ।

ନେୟ୍ୟସ୍ସ ଯଥା

୮୧।

ମରୀଚିଚନ୍ଦନା’ଲେପ, ଲାଭା ସୀତମରୀଚିନୋ;

ଇମା ସବ୍ବାପି ଧୱଲା, ଦିସା ରୋଚନ୍ତି ନିବ୍ଭୁରଂ।

ଯଥା ୱା

୮୨।

ମନୋନୁରଞ୍ଜନୋ ମାର, ଙ୍ଗନାସିଙ୍ଗାରୱିବ୍ଭମୋ;

ଜିନେନା’ସମନୁଞ୍ଞାତୋ, ମାରସ୍ସ ହଦଯା’ନଲୋ।

ୱିସେସନାପେକ୍ଖସ୍ସ ଯଥା

୮୩।

ଅପଯାତା’ପରାଧମ୍ପି, ଅଯଂ ୱେରୀ ଜନଂ ଜନୋ;

କୋଧପାଟଲଭୂତେନ, ଭିୟ୍ୟୋ ପସ୍ସତି ଚକ୍ଖୁନା।

ହୀନତ୍ଥସ୍ସ ଯଥା

୮୪।

ଅପ୍ପକାନମ୍ପି ପାପାନଂ, ପଭାୱଂ ନାସଯେ ବୁଧୋ;

ଅପି ନିପ୍ପଭାତା’ନୀତ, ଖଜ୍ଜୋତୋ ହୋତି ଭାଣୁମା।

ଅନତ୍ଥସ୍ସ ଯଥା

୮୫।

ନ ପାଦପୂରଣତ୍ଥାଯ, ପଦଂ ଯୋଜେୟ୍ୟ କତ୍ଥଚି,

ଯଥା ୱନ୍ଦେ ମୁନିନ୍ଦସ୍ସ, ପାଦପଙ୍କେରୁହଂ ୱରଂ।

୮୬।

ଭଯକୋଧପସଂସାଦି, ୱିସେସୋ ତାଦିସୋ ଯଦି;

ୱତ୍ତୁଂ କାମୀଯତେ ଦୋସୋ, ନ ତତ୍ଥେ’କତ୍ଥତାକତୋ।

ଯଥା

୮୭।

ସପ୍ପୋ ସପ୍ପୋ! ଅଯଂ ହନ୍ଦ, ନିୱତ୍ତତୁ ଭୱଂ ତତୋ,

ଯଦି ଜୀୱିତୁକାମୋ’ସି, କଥଂ ତ ମୁପସପ୍ପସି?

ଭଗ୍ଗରୀତିନୋ ଯଥା

୮୮।

ଯୋକୋଚି ରୂପା’ତିସଯୋ, କନ୍ତି କାପି ମନୋହରା;

ୱିଲାସା’ତିସଯୋ କୋପି,

ଅହୋ! ବୁଦ୍ଧମହୋ’ଦଯୋ।

୮୯।

ଅଚ୍ଚାମୋହକରଂ ବନ୍ଧଂ, ଅଚ୍ଚାକିଣ୍ଣଂ ମନୋହରଂ;

ଅଦୂରପଦ ୱିନ୍ୟାସଂ, ପସଂସନ୍ତି କୱିସ୍ସରା।

ଯଥା

୯୦।

ନୀଲୁପ୍ପଲା’ଭଂ ନଯନଂ, ବନ୍ଧୁକରୁଚିରୋ’ଧରୋ;

ନାସା ହେମ’ଙ୍କୁସୋ ତେନ, ଜିନୋ’ଯଂ ପିଯଦସ୍ସନୋ।

୯୧।

ସମତିକ୍କନ୍ତ ଗାମ୍ଭତ୍ତଂ, କନ୍ତ ୱାଚା’ଭିସଙ୍ଖତଂ;

ବନ୍ଧନଂ ରସହେତୁତ୍ତା, ଗାମ୍ଭତ୍ତଂ ଅତିୱତ୍ତତି।

ଯଥା

୯୨।

ଦୁନୋତି କାମଚଣ୍ଡାଲୋ, ସୋ ମଂ ସଦଯ ନିଦ୍ଦଯୋ;

ଈଦିସଂ ବ୍ଯସନା’ପନ୍ନଂ, ସୁଖୀପି କି ମୁପେକ୍ଖସେ?

୯୩।

ଯତିହୀନପରିହାରୋ, ନ ପୁନେ’ଦାନି ନୀଯତେ;

ଯତୋ ନ ସୱନୁ’ଦ୍ଧେଗଂ, ହେତ୍ବା ଯେସଂ ୱିଚାରିତଂ।

କମଚ୍ଚୁତସ୍ସ ଯଥା

୯୪।

ଉଦାରଚରିତୋ’ସି ତ୍ୱଂ, ତେନେ’ୱା’ରାଧନା ତ୍ୱଯି;

ଦେସଂ ୱା ଦେହି ଗାମଂ ୱା, ଖେତ୍ତଂ ୱା ମମ ସୋଭନଂ।

ଅତିୱୁତ୍ତସ୍ସ ଯଥା

୯୫।

ମୁନିନ୍ଦଚନ୍ଦସମ୍ଭୂତ, ଯସୋରାସିମରୀଚିନଂ;

ସକଲୋପ୍ପ’ଯ ମାକାସୋ, ନା’ୱକାସୋ ୱିଜମ୍ଭନେ।

୯୬।

ୱାକ୍ଯଂ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତାନଂ, ଅପେତତ୍ଥଂ ଅନିନ୍ଦିତଂ;

ତେନୁ’ମ୍ମତ୍ତାଦିକାନଂ ତଂ, ୱଚନା’ଞ୍ଞତ୍ର ଦୁସ୍ସତି।

ଯଥା

୯୭।

ସମୁଦ୍ଦୋ ପୀଯତେ ସୋ’ଯ, ମହ’ମଜ୍ଜ ଜରାତୁରୋ;

ଇମେ ଗଜ୍ଜନ୍ତି ଜୀମୂତା, ସକ୍କସ୍ସେ’ରାୱଣୋ ପିଯୋ।

୯୮।

ସୁଖୁମାଲା’ୱିରୋଧିତ୍ତ, ଦିତ୍ତଭାୱପ୍ପଭାୱିତଂ;

ବନ୍ଧନଂ ବନ୍ଧଫରୁସ, ଦୋସଂ ସଂଦୂସଯେଯ୍ଯ ତଂ।

ଯଥା

୯୯।

ପସ୍ସନ୍ତା ରୂପୱିଭଓଂ, ସୁଣନ୍ତା ମଧୁରଂ ଗିରଂ;

ଚରନ୍ତି ସାଧୂ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, କାଲେ କେଚଇପରମ୍ମୁଖା।

ଅପକ୍କମସ୍ସ ଯଥା

୧୦୦।

ଭାୱନା, ଦାନ, ସୀଲାନି, ସମ୍ମା ସମ୍ପାଦିତାନି'ହ;

ନିବ୍ବାନ, ଭୋଗ, ସଗ୍ଗାଦି, ସାଧନାନି ନ ସଂସଯୋ।

୧୦୧।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠୱିସଯୋ କୋଚି, ୱିସେସୋ ତାଦିସୋ ଯଦି;

ଅନୁ'ଦ୍ଦିଟ୍ଠେସୁ ନେୱ'ତ୍ଥି, ଦୋସୋ କମୱିଲଙ୍ଘନେ।

ଯଥା

୧୦୨।

କୁସଲା'କୁସଲଂ ଅବ୍ଯା, କତ'ମିଚ୍ଚେସୁ ପଚ୍ଛିମଂ;

ଅବ୍ଯାକତଂ ପାକଦଂ ନ, ପାକଦଂ ପଠମଦ୍ୱଯଂ।

୧୦୩।

ସଗୁଣାନା'ୱିକରଣେ, କାରଣେ ସତି ତାଦିସେ;

ଓଚିତ୍ଯହୀନତା'ପତ୍ତି, ନତ୍ଥି ଭୂତତ୍ଥସଂସିନୋ।

୧୦୪।

ଓଚିତ୍ଯଂ ନାମ ୱିଞ୍ଞେଯ୍ଯଂ, ଲୋକେ ୱିଖ୍ଯାତ ମାଦରା;

ତତ୍ଥୋ'ପଦେସପଭଓା, ସୁଜନା କୱିପୁଙ୍ଗୱା।

୧୦୫।

ୱିଞ୍ଞାତୋଚିତ୍ଯୱିଭୱୋ, ଚିତ୍ଯହୀନଂ ପରିହରେ;

ତତୋ'ଚିତ୍ଯସ୍ସ ସମ୍ପୋସେ,

ରସପୋସୋ ସିଯା କତୋ।

ଯଥା

୧୦୬।

ଯୋ ମାରସେନ ମାସନ୍ନ, ମାସନ୍ନୱିଜଯୁ’ସ୍ସୱୋ;

ତିଣାଯପି ନ ମଞ୍ଞିତ୍ଥ, ସୋ ୱୋ ଦେତୁ ଜଯଂ ଜିନୋ।

୧୦୭।

ଆରଦ୍ଧକଣ୍ଡୁକମ୍ମାଦି, କମା’ତିକ୍କମଲଙ୍ଘନେ;

ଭଗ୍ଗରୀତିୱିରୋଧୋ’ଯଂ, ଗତିଂ ନ କ୍ୱା’ପି ୱିନ୍ଦତି।

ଯଥା

୧୦୮।

ସୁଜନ’ଞ୍ଞାନ ମିତ୍ଥୀନଂ, ୱିସ୍ସାସୋ ନୋ’ପପଜ୍ଜତେ;

ୱିସସ୍ସ ସିଙ୍ଗିନୋ ରୋଗ, ନଦୀରାଜକୁଲସ୍ସ ଚ।

ଯଥା

୧୦୯।

ଭେସଜ୍ଜେ ୱିହିତେ ସୁଦ୍ଧ, ବୁଦ୍ଧାଦିରତନତ୍ତଯେ;

ପସାଦ ମାଚରେ ନିଚ୍ଚଂ, ସଜ୍ଜନେ ସଗୁଣେପି ଚ।

ସସଂସଯସ୍ସ ଯଥା

୧୧୦।

ମୁନିନ୍ଦଚନ୍ଦିମା’ଲୋକ, ରସ ଲୋଲ ୱିଲୋଚନୋ;

ଜନୋ’ୱକ୍କନ୍ତପଙ୍କୋ’ୱ, ରଂସିଦସ୍ସନପୀଣିତୋ।

୧୧୧।

ସଂସଯାଯେ’ୱ ଯଂକିଞ୍ଚି, ଯଦି କୀଳଆଦିହେତୁନା;

ପଯୁଜ୍ଜତେ ନ ଦୋସୋ’ୱ, ସସଂସଯସମପ୍ପିତୋ।

ଯଥା

୧୧୨।

ଯାତେ ଦୁତିଯଂ ନିଲଯଂ, ଗରୁମ୍ହି ସକଗେହତୋ;

ପାପୁଣେଯ୍ଯାମ ନିଯତଂ, ସୁଖ'ମଞ୍ଜଯନା'ଦିନା।

୧୧୩।

ସୁଭଗା ଭଗିନୀ ସା'ଯଂ, ଏତସ୍ସି'ଛେୱମାଦିକଂ;

ନ 'ଗାମ୍ମ'ମିତି ନିଦ୍ଦିଟ୍ଠଂ, କୱୀହି ସକଲେହିପି।

୧୧୪।

ଦୁଟ୍ଠା'ଲଙ୍କାରୱିଗମେ, ସୋଭନା'ଲଙ୍କତିକ୍କମୋ;

ଅଲଙ୍କାରପରିଚ୍ଛେଦେ, ଆୱିଭାୱଂ ଗମିସ୍ସତି।

୧୧୫।

ଦୋସେ ପରୀହରିତୁ ମେସ ୱରୋ'ପଦେସୋ,

ସଦ୍ଦନ୍ତରାନୁସରଣେନ କତୋ ମଯେୱଂ;

ୱିଞ୍ଞାଯି'ମଂ ଗରୁୱରାନ'ଧିକ'ପ୍ପସାଦା,

ଦୋସେ ପରଂ ପରିହରେଯ୍ଯ ଯସୋଭିଲାସୀ।

ଇତି ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତମହାସାମିୱିରଚିତେ ସୁବୋଧାଲଙ୍କାରେ

ଦୋସପରିହାରାୱବୋଧୋ ନାମ

ଦୁତିଯୋ ପରିଚ୍ଛେଦୋ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୩। ଗୁଣାୱବୋଧ-ତତିଯପରିଚ୍ଛେଦ

ଅନୁସନ୍ଧି

୧୧୬।

ସନ୍ତୱନ୍ତି ଗୁଣା ଯସ୍ମା, ଦୋସାନେ’ୱ’ମତିକ୍କମେ;

ଦସ୍ସେସ୍ସଂ ତେ ତତୋ ଦାନି, ସଦ୍ଦେ ସମ୍ଭୂସଯନ୍ତି ଯେ।

ସଦ୍ଦାଲଙ୍କାର ଉଦ୍ଦେସ

୧୧୭।

ପସାଦୋ’ଜୋ, ମଧୁରତା, ସମତା, ସୁଖୁମାଲତା;

ସିଲେସୋ’ଦରତା, କନ୍ତି, ଅତ୍ଥବ୍ଯତ୍ତି, ସମାଧଯୋ।

ସଦ୍ଦାଲଙ୍କାର ପଯୋଜନ

୧୧୮।

ଗୁଣେହେ’ତେହି ସମ୍ପନ୍ନୋ, ବନ୍ଧୋ କୱିମନୋହରୋ;

ସମ୍ପାଦିଯତି କତ୍ତୂନଂ, କିତ୍ତି ମଚ୍ଚନ୍ତନିମ୍ମଲଂ।

ସଦ୍ଦାଲଙ୍କାର ନିଦ୍ଦେସ

୧୧୯।

ଅଦୂରାହିତସମ୍ବନ୍ଧ, ସୁଭଗା ଯା ପଦା’ୱଲି;

ସୁପସିଦ୍ଧା’ଭିଧେଯ୍ଯା’ଯଂ, ପସାଦଂ ଜନଯେ ଯଥା।

୧୨୦।

ଅଲଙ୍କରୋନ୍ତା ୱଦନଂ, ମୁନିନୋ’ଧରରଂସିଯୋ;

ସୋଭନ୍ତେ’ରୁଣରଂସୀ’ୱ, ସମ୍ପତନ୍ତା’ମ୍ବୁଜୋ’ଦରେ।

୧୨୧।

ଓଜୋ ସମାସବାହୁଲ୍ଲ, ମେସୋ ଗଜ୍ଜସ୍ସ ଜୀୱିତଂ;

ପଜ୍ଜେପ୍ଯ’ନା’କୁଲୋ ସୋ’ଯଂ,

କନ୍ତୋ କାମୀଯତେ ଯଥା।

୧୨୨।

ମୁନିନ୍ଦ ମନ୍ଦ ସଞ୍ଜାତ, ହାସ ଚନ୍ଦନ ଲିମ୍ପିତା;

ପଲ୍ଲୱା ଧୱଲା ତସ୍ସେ, ୱେକୋ ନା'ଧରପଲ୍ଲୱୋ।

୧୨୩।

ପଦା'ଭିଧେଯ୍ୟୱିସଯଂ, ସମାସ ବ୍ଯାସ ସମ୍ଭୱଂ;

ଯଂ ପାରିଣତ୍ଥଂ ହୋତୀ'ହ, ସୋପି ଓଜୋ'ୱ ତଂ ଯଥା।

୧୨୪।

ଜୋତଯିତ୍ୱାନ ସଦ୍ଧମ୍ମଂ, ସନ୍ତାରେତ୍ୱା ସଦେୱକେ;

ଜଲିତ୍ୱା ଅଗ୍ଗିଖନ୍ଧୋ'ୱ, ନିବ୍ବୁତୋ ସୋ ସସାୱକୋ।

୧୨୫।

ମହ୍ଵକଟ୍ଟୀ ମତସ୍ସା'ପି, ରଜୋଭାୱଂ ୱଜନ୍ତୁ ମେ;

ଯତୋ ପୁଞ୍ଛଞ୍ଛେନ ତେ ସେନ୍ତୁ, ଜିନ ପାଦ'ମ୍ବୁଜଦ୍ୱଯେ।

୧୨୬।

ଇଚ୍ଚତ୍ର ନିଚ୍ଚମ୍ପଣତି, ଗେଧୋ ସାଧୁ ପଦିସ୍ସତି;

ଜାଯତେ'ଯଂ ଗୁଣୋ ତିକ୍ଖ, ପଞ୍ଞାନମଭିଯୋଗତୋ।

୧୨୭।

ମଧୁରତ୍ତଂ ପଦାସତ୍ତି, ର'ନୁପ୍ପାସୱସା ଦ୍ୱିଧା;

ସିଯା ସମସୁତି ପୁବ୍ବା, ୱଣ୍ଣା'ୱୁତ୍ତି ପରୋ ଯଥା।

୧୨୮।

ଯଦା ଏସୋ'ଭିସମ୍ବୋଧିଂ, ସମ୍ପତ୍ତୋ ମୁନିପୁଙ୍ଗୱୋ;

ତଦା ପଭୁତି ଧମ୍ମସ୍ସ, ଲୋକେ ଜାତୋ ମହୁ'ସ୍ସୱୋ।

୧୨୯।

ମୁନିନ୍ଦମନ୍ଦହାସା ତେ, କୁନ୍ଦ ସନ୍ଦୋହୱିବ୍ଭମା;

ଦିସନ୍ତ ମନୁଧାୱନ୍ତି, ହସନ୍ତା ଚନ୍ଦକନ୍ତିୟୋ।

୧୩୦।

ସଦ୍ଦକୋମଲୱଣ୍ଣେହି, ନା’ନୁପ୍ପାସୋ ପସଂସିୟୋ;

ଯଥା’ଯଂ ମାଲତୀମାଲା, ଲିନ ଲୋଲା’ଲିମାଲିନୀ।

୧୩୧।

ମୁଦୂହି ୱା କେୱଲେହି, କେୱଲେହି ଫୁଟେହି ୱା,

ମିସ୍ସେହି ୱା ତିଧା ହୋତି, ୱଣ୍ଣେହି ସମତା ଯଥା।

କେୱଲମୁଦୁସମତା

୧୩୨।

କୋକିଲା’ଲାପସଂୱାଦୀ, ମୁନିନ୍ଦା’ଲାପୱିବ୍ଭମୋ;

ହଦୟଙ୍ଗମତଂ ଯାତି, ସତଂ ଦେତି ଚ ନିବ୍ବୁତିଂ।

କେୱଲଫୁଟସମତା

୧୩୩।

ସମ୍ଭାୱନୀଯସମ୍ଭାୱଂ, ଭଗୱନ୍ତଂ ଭୱନ୍ତଗୁଂ;

ଭୱନ୍ତସାଧନା’କଙ୍ଖୀ, କୋ ନ ସମ୍ଭାୱଯେ ୱିଭୁଂ।

ମିସ୍ସକସମତା

୧୩୪।

ଲଦ୍ଧଚନ୍ଦନସଂସଗ୍ଗ, ସୁଗନ୍ଧି ମଲୟା’ନିଲୋ;

ମନ୍ଦ ମାୟାତି ଭୀତୋ’ୱ, ମୁନିନ୍ଦମୁଖମାରୁତା।

୧୩୫।

ଅନିଟ୍ଠୁର’କ୍ଖର’ପ୍ପାୟା, ସଦ୍ଦକୋମଲ ନିସ୍ସଟା;

କିଚ୍ଛମୁଚ୍ଚାରଣା’ପେତ, ବ୍ୟଞ୍ଜନା ସୁଖୁମାଲତା।

୧୩୬।

ପସ୍ସନ୍ତା ରୂପୱିଭଓଂ, ସୁଣନ୍ତା ମଧୁରଂ ଗିରଂ;

ଚରନ୍ତି ସାଧୁ[ସାଧୁ (ସୀ-ଛନ୍ଦାନୁରକ୍ଖଣଟ୍ଠଂ)]ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, କାଲେ କେଠଇପରମ୍ମୁଖା।

୧୩୭।

ଅଲଙ୍କାରୱିହୀନା'ପି, ସତଂ ସମ୍ମୁଖତେ'ଦିସୀ;

ଆରୋହତି ୱିସେସେନ, ରମଣୀଯା ତ'ଦୁଜ୍ଜଲା।

୧୩୮।

ରୋମଞ୍ଚପିଞ୍ଛ ରଚନା, ସାଧୁ ୱାଦାହିତଦ୍ଧନୀ;

ଲଠଅନ୍ତି'ମେ ମୁନିମେଘୁ, କ୍ମଦା ସାଧୁ ସିଖାୱଲା।

୧୩୯।

ସୁଖୁମାଲତ୍ତ ମଢ୍ଢେ'ୱ, ପଦତ୍ଥୱିସଯମ୍ପି ଚ;

ଯଥା ମତାଦିସଦ୍ଧେସୁ, କିତ୍ତିସେସୋଦିକିତ୍ତନଂ।

୧୪୦।

ସିଲିଟ୍ଠ ପଦ ସଂସଗ୍ଗ, ରମଣୀଯ ଗୁଣା'ଲଯୋ;

ସବନ୍ଧଗାରୱୋ ସୋ'ଯଂ, ସିଲେସୋ ନାମ ତଂ ଯଥା।

୧୪୧।

ବାଲି'ନ୍ଦୁୱିବ୍ଭମ'ଚ୍ଛେଦି, ନଖରା'ୱଲି କନ୍ତିଭି;

ସା ମୁନିନ୍ଦପଦ'ମ୍ଭୋଜ, କନ୍ତି ୱୋ ୱଲିତା'ୱତଂ।

୧୪୨।

ଉକ୍କଂସୱନ୍ତୋ ଯୋକୋଚି, ଗୁଣୋ ଯଦି ପତୀଯତେ;

ଉଦାରୋ'ଯଂ ଭୱେ ତେନ, ସନାଥା ବନ୍ଧପଦ୍ଧତି।

୧୪୩।

ପାଦମ୍ଭୋଜ ରଜୋ ଲିତ୍ତ, ଗତ୍ତା ଯେ ତୱ ଗୋତମ;

ଅହୋ! ତେ ଜନ୍ତୱୋ ଯନ୍ତି, ସଦ୍ଧଥା ନିରଜତ୍ତନଂ।

୧୪୪।

ଏୱଂ ଜିନା’ନୁଭାୱସ୍ସ, ସମୁକ୍କଂସୋ’ତ୍ର ଦିସ୍ସତି;

ପଞ୍ଜଞ୍ଜୱା ୱିଧିନା’ନେନ, ଚିନ୍ତଯେ ପର ମୀଦିସଂ।

୧୪୫।

ଉଦାରୋ ସୋପି ୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟୋ, ଯଂ ପସଡ୍ଢ ୱିସେସନଂ;

ଯଥା କୀଳଆସରୋ ଲୀଲା, ହାସୋ ହେମଙ୍ଗଦା’ଦୟୋ।

୧୪୬।

ଲୋକିୟ’ତ୍ଥା’ନ’ତିକ୍କନ୍ତା, କନ୍ତା ସଦ୍ଦଜନାନପି;

କନ୍ତି ନାମା’ତିୱୁଉସ୍ସ, ୱୁତ୍ତା ସା ପରିହାରତୋ।

ଯଥା ମୁନିନ୍ଦ ଇଚ୍ଚାଦି।

୧୪୭।

ଅଡ୍ଢବ୍ତତ୍ତା’ଭିଧେୟ୍ୟସ୍ସା,

ନେୟ୍ୟତା ସଦ୍ଦତୋ’ତ୍ଥତୋ;

ସା’ୟଂ ତଦୁଭୟା ନେୟ୍ୟ, ପରିହାରେ ପଦସ୍ସିତା;

ଯଥା ମରୀଚିଚ୍ଚାଦି ଚ, ମନୋନୁରଞ୍ଜନୋଚ୍ଚାଦି।

ପୁନ ଅତ୍ଥେନ ଯଥା

୧୪୮।

ସଭାୱା’ମଲତା ଧୀର, ମୁଧା ପାଦନଖେସୁ ତେ;

ଯତୋ ତେ’ୱନତା’ନନ୍ତ, ମୋଳଇଚ୍ଛାୟା ଜହନ୍ତି ନୋ।

୧୪୯।

‘ବନ୍ଧସାରୋ’ତି ମଞ୍ଞନ୍ତି, ଯଂ ସମଗ୍ଗାପି ୱିଞ୍ଞୁନୋ;

ଦସ୍ସନା’ୱସରଂ ପତ୍ତୋ, ସମାଧି ନାମ’ୟଂ ଗୁଣୋ।

୧୫୦।

ଅଞ୍ଞଧମ୍ମୋ ତତୋ’ଞ୍ଞତ୍ଥ, ଲୋକସୀମା’ନୁରୋଧତୋ;

ସଣ୍ଣା ଆଧୀଯତେ'ଛେ'ସୋ, 'ସମାଧୀ'ତି ନିରୁଚ୍ଚତି।

ସମାଧ୍ ଉଦ୍ଦେସ

୧୫୧।

ଅପାଣେ ପାଣୀନଂ ଧମ୍ମୋ, ସଣ୍ଣା ଆଧୀଯତେ କ୍ୱଚି,;

ନିରୂପେ ରୂପଯୁତ୍ତସ୍ସ, ନିରସେ ସରସସ୍ସ, ଚ।

୧୫୨।

ଅଦ୍ରୱେ ଦ୍ରୱଯୁତ୍ତସ୍ସ, ଅକତ୍ତରିପି କତ୍ତୁତା,;

କଠିନସ୍ସା'ସରୀରେ,ପି, ରୂପଂ ତେସଂ କମା ସିଯା।

ସମାଧ୍ନିଦ୍ଦେସ

ଅପାଣେ ପାଣୀନଂ ଧମ୍ମୋ

୧୫୩।

ଉଣ୍ଣା ପୁଣ୍ଡି'ନ୍ଦୁନା ନାଥ! ଦିୱାପି ସହ ସଙ୍ଗମା;

ୱିନିଦ୍ଦା ସମ୍ପମୋଦନ୍ତି, ମଞ୍ଜେ କୁମୁଦିନୀ ତୱ।

ନିରୁପେ ରୂପଯୁତ୍ତସ୍ସ

୧୫୪।

ଦଯାରସେସୁ ମୁଜ୍ଜନ୍ତା, ଜନା'ମତରସେସ୍ୱି'ୱ;

ସୁଖିତା ହତଦୋସା ତେ, ନାଥ! ପାଦ'ମ୍ବୁଜା'ନତା।

ନିରସେ ସରସସ୍ସ

୧୫୫।

ମଧୁରେପି ଗୁଣେ ଧୀର, ନ'ପ୍ପସୀଦନ୍ତି ଯେ ତୱ;

କୀଦିସୀ ମନସୋୱୁତ୍ତି, ତେସଂ ଖାରଗୁଣାନ ଭୋ'।

ଅଦ୍ରୱେ ଦ୍ରୱଯୁତ୍ତସ୍ସ

୧୫୬।

ସଙ୍ଖସିଦ୍ଧ! ଚୂଳଅକ, ପୁଟପେୟ୍ଯା ମହାଗୁଣା;

ଦିସା ସମନ୍ତା ଧାୱନ୍ତି, କୁନ୍ଦସୋଭା ସ ଲକ୍ଖଣା।

ଅକଓରିପି କତ୍ତୁତା

୧୫୭।

ମାରା’ରିବଲୱିସ୍ସଟ୍ଠା, କୁଣ୍ଠା ନାନାୱିଧା’ୟୁଧା;

ଲଜ୍ଜମାନା’ଞ୍ଞଓସେନ, ଜିନ! ପାଦା’ନତା ତୱ।

କଠିନସ୍ସା ସରୀରେ

୧୫୮।

ମୁନିନ୍ଦଭାଣୁମା କାଲୋ,

ଦିତୋ ବୋଧୋ’ଦୟା’ଚଲେ;

ସଦ୍ଧମ୍ମରଂସିନା ଭାତି, ଭିନ୍ଦ ମନ୍ଦତମଂ ପରଂ।

୧୫୯।

ୱମନ୍ନୁ’ଗ୍ଗିରନାଦ୍ଧେ’ତଂ, ଗୁଣଓୁଦ୍ଧ’ପରିକ୍ଖୁତଂ;

ଅତିସୁନ୍ଦର ମଞ୍ଞଂ ତୁ, କାମଂ ୱିନ୍ଦତି ଗାମ୍ମତଂ।

୧୬୦।

କନ୍ତୀନଂ ୱମନକ୍ଖାଜା, ମୁନିପାଦନଖା’ୱଲୀ;

ଚନ୍ଦକନ୍ତୀ ପିଓନ୍ତୀ’ୱ, ନିପ୍ପଭଂ ତଂ କରୋନ୍ତିୟୋ।

୧୬୧।

ଅଚିତ୍ତକତ୍ତୁକଂ ରୁଚ୍ଚ [ରୁଚ (ସୀ।)], ମିଚ୍ଛେୱଂ ଗୁଣକମ୍ମତଂ;

ସଚିତ୍ତକତ୍ତୁକଂ ପେ’ତଂ, ଗୁଣକମ୍ମଂ ଯଦୁ’ତ୍ତମଂ।

୧୬୨।

ଉଗ୍ଗିରନ୍ତୋ’ୱ ସସ୍ନେହ, ରସଂ ଜିନୱରୋ ଜନେ;

ଭାସନ୍ତୋ ମଧୁରଂ ଧମ୍ମଂ, କଂ ନ ସପ୍ପୀଣୟେ ଜନଂ।

୧୬୩।

ଯୋ ସଦ୍ଦସତ୍ଥକୁସଲୋ କୁସଲୋ ନିଘଣ୍ଡୁ,

ଛନ୍ଦୋଅଲଙ୍କତିସୁ ନିଛକତା’ଭିଯୋଗୋ;

ସୋ’ଯଂ କୱିତ୍ତୱିକଲୋପି କୱୀସୁ ସଙ୍ଖ୍ୟଂ,

ମୋଗ୍ଗଞ୍ହ ୱିନ୍ଦତି ହି କିତ୍ତି’ ମମନ୍ଦରୂପଂ।

ଇତି ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତମହାସାମିୱିରଚିତେ ସୁବୋଧାଲଙ୍କାରେ

ଗୁଣାୱବୋଧୋ ନାମ

ତତିଯୋ ପରିଚ୍ଛେଦୋ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୪। ଅତ୍ଥାଲଙ୍କାରାୱବୋଧ-ଚତୁତ୍ଥପରିଚ୍ଛେଦ

୧୬୪।

ଅତ୍ଥାଲଙ୍କାରସହିତା, ସଗୁଣା ବନ୍ଧପଦ୍ଧତି;

ଅଚ୍ଚନ୍ତକନ୍ତା କନ୍ତା [ଯତୋ ଅଚ୍ଚନ୍ତକନ୍ତା (କା)] ୱ ୱୁଚ୍ଚନ୍ତେ ତେ ତତୋ’ଧୁନା।

୧୬୫।

ସଭାୱ, ୱଙ୍କୱୁତ୍ତୀନଂ, ଭେଦା ଦ୍ୱିଧା ଅଲଂକ୍ରିଯା;

ପଠମା ତତ୍ଥ ୱତ୍ଥୂନଂ, ନାନାୱତ୍ଥା’ୱିଭାୱିନୀ।

ଯଥା

୧୬୬।

ଲୀଲା ୱିକନ୍ତି ସୁଭଗୋ, ଦିସା ଥି୍ର ୱିଲୋକନୋ;

ବୋଧି୍ସତ୍ତଙ୍କୁରୋ ଭାସଂ, ୱିରୋଚି ୱାଚ ମାସଭିଂ।

୧୬୭।

ୱୁତ୍ତି ୱତ୍ଥୁସଭାୱସ୍ସ, ଯା’ଞ୍ଞ୍ଥା ସା’ପରା ଭୱେ;

ତସ୍ସା’ନନ୍ତୱିକପ୍ପତ୍ତା, ହୋତି ବୀଜୋ’ପଦସ୍ସନଂ।

ୱଙ୍କୱୁତ୍ତି ଅତ୍ଥାଲଙ୍କାର

ଉଦ୍ଦେସ

୧୬୮।

ତତ୍ଥା’ତିସଯ, ଉପମା, ରୂପକା, ୱୁତ୍ତି, ଦୀପକଂ,;

ଅକ୍ଖେପୋ, ଝନ୍ତରନ୍ଯାସୋ, ଝ୍ଯତିରେକୋ, ୱିଭାୱନା।

୧୬୯।

ହେତୁ , କ୍କମୋ, ପିଯତରଂ, ସମାସ, ପରିକପ୍ପନା;

ସମାହିତଂ, ପରିଯାଯ, ୱୁତ୍ତି, ଝ୍ଯାଜୋପୱଣ୍ଣନଂ।

୧୭୦।

ୱିସେସ, ରୁଳହାହଙ୍କାରା, ସିଲେସୋ, ତୁଲ୍ଲୟୋଗିତା;

ନିଦସ୍ସନଂ, ମହନ୍ତତ୍ତଂ, ୱଞ୍ଚନା, ପ୍ପକତତ୍ଥୁତି,।

୧୭୧।

ଏକାୱଲି, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ, ସହୱୁତ୍ତି, ୱିରୋଧିତା;

ପରିୱୁତ୍ତି, କ୍କମୋ, ଭାୱୋ, ମିସ୍ସ, ମାସୀ, ରସୀ, ଇତି।

୧୭୨।

ଏତେ ଭେଦା ସମୁଦ୍ଦିଟ୍ଠା, ଭାୱୋ ଜୀୱିତ ମୁଚ୍ଚତେ;

ୱଙ୍କୱୁତ୍ତୀସୁ ପୋସେସି, ସିଲେସୋ ତୁ ସିରିଂ ପରଂ।

ନିଦ୍ଦେସ

୧୭୩।

ପକାସକା ୱିସେସସ୍ସ, ସିୟା'ତିସୟୱୁତ୍ତି ୟା;

ଲୋକା'ତିକ୍କନ୍ତୱିସୟା, ଲୋକିୟା,ତି ଚ ସା ଦ୍ୱିଧା।

୧୭୪।

ଲୋକିୟାତିସୟସ୍ସେ'ତେ,

ଭେଦା ୟେ ଜାତିଆଦୟୋ;

ପଟିପାଦୀୟତେ ଦ୍ୱ'ଜ୍ଜ, ଲୋକାତିକ୍କନ୍ତଗୋଚରା।

୧୭୫।

ପିୱନ୍ତି ଦେହକନ୍ତୀ ୟେ, ନେତ୍ତଞ୍ଜଲିପୁଟେନ ତେ;

ନା'ଲଂ ହନ୍ତୁଂ ଜିନେ'ସଂ ଦ୍ୱଂ, ତଣ୍ହଂ ତଣ୍ହାହରୋପି କିଂ?

୧୭୬।

ଉପମାନୋ'ପମେୟ୍ୟାନଂ, ସଧମ୍ମତ୍ତଂ ସିୟୋ'ପମା;

ସଦ୍ଧ, ତ୍ଥଗମ୍ମା, ୱାକ୍କତ୍ଥ, ୱିସୟା,ତି ଚ ସା ଭିଧା।

୧୭୭।

ସମାସ, ପଚ୍ଚଯେ, ୱା’ଦୀ, ସଦ୍ଧା ତେସଂ ୱସା ତିଧା;

ସଦ୍ଦଗନ୍ଧା ସମାସେନ, ମୁନିନ୍ଦୋ ଚନ୍ଦିମା’ନନୋ।

୧୭୮।

ଆଯାଦୀ ପଚ୍ଚଯା ତେହି, ୱଦନଂ ପଙ୍କଜାଯତେ;

ମୁନିନ୍ଦନଯନ ଦ୍ୱନ୍ଦଂ, ନୀଲୁପ୍ପଲଦଲୀଯତି।

୧୭୯।

ଇୱାଦୀ ଇୱ, ୱା, ତୁଲ୍ୟ, ସମାନ, ନିଭ, ସନ୍ନିଭା;

ଯଥା, ସଙ୍କାସ, ତୁଲିତ, ପ୍ପକାସ, ପତିରୂପକା।

୧୮୦।

ସରୀ, ସରିକ୍ଖ, ସଂୱାଦୀ, ୱିରୋଧି, ସଦିସା, ୱିଯ;

ପଟିପକ୍ଖ, ପଚ୍ଚନୀକା, ସପକ୍ଖୋ, ପମିତୋ, ପମା।

୧୮୧।

ପଟିବିମ୍ବ, ପଟିଚ୍ଛନ୍ନ, ସରୂପ, ସମ, ସମିତା;

ସୱଣ୍ଣା, ଭା, ପଟିନିଧି, ସଧମ୍ମା, ଦି ସଲକ୍ଖଣା।

୧୮୨।

ଜଯତ୍ଯ , କ୍ଖୋସତି, ହସତି, ପତିଗଜ୍ଜତି, ଦୂଭତି;

ଉସୂଯତ୍ଯ, ୱଜାନାତି, ନିନ୍ଦତି, ସ୍ସତି, ରୁନ୍ଧତି।

୧୮୩।

ତସ୍ସ ଚୋରେତି ସୋଭଗ୍ଗଂ, ତସ୍ସ କନ୍ତିଂ ୱିଲୁମ୍ପତି;

ତେନ ସଦ୍ଧିଂ ୱିୱଦତି, ତୁଲ୍ୟଂ ତେନା’ଧିରୋହତି।

୧୮୪।

କଚ୍ଛଂ ୱିଗାହତେ, ତସ୍ସ, ତ ମନ୍ୱେତ୍ଯ, ନୁବନ୍ଧତି;

ତଂସୀଲଂ, ତଂନିସେଧେତି, ତସ୍ସ ଚା’ନୁକରୋତି, ମୋ।

୧୮୫।

ଉପମାନୋ’ପମେୟ୍ୟାନଂ, ସଧମ୍ମତ୍ତଂ ୱିଭାୱିଭି;

ଇମେହି ଉପମାଭେଦା, କେଚି ନିୟ୍ୟନ୍ତି ସମ୍ପତି।

୧୮୬।

ୱିକାସିପଦୁମଂ’ୱା’ତି, ସୁନ୍ଦରଂ ସୁଗତା’ନନଂ;

ଇତି ଧମ୍ମୋପମା ନାମ, ତୁଲ୍ଲଧମ୍ମନିଦସ୍ସନା।

୧୮୭।

ଧମ୍ମହୀନା “ମୁଖ’ମ୍ଭୋଜ, ସଦିସଂ ମୁନିନୋ”ଇତି;

ୱିପରୀତୋ’ପମା “ତୁଲ୍ଲ, ମାନନେନ’ମ୍ବୁଜଂ ତୱ”।

୧୮୮।

ତୱା’ନନ’ମିୱ’ମ୍ଭୋଜଂ, ଅମ୍ଭୋଜ’ମିୱ ତେ ମୁଖଂ;

ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞୋପମା ସା’ଯଂ, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞୋପମାନତୋ।

୧୮୯।

“ଯଦି କିଞ୍ଚି ଭୱେ’ମ୍ଭୋଜଂ, ଲୋଚନ’ବ୍ଭମୁୱିବ୍ଭମଂ;

ଧାରେତୁଂ ମୁଖସୋଭଂ ତଂ, ତୱେ”ତି ଅବ୍ଭୁତୋପମା।

୧୯୦।

“ସୁଗନ୍ଧି ସୋଭା ସମ୍ବନ୍ଧୀ, ସିସିରଂ”ସୁ ୱିରୋଧି ଚ;

ମୁଖଂ ତୱ’ମ୍ବୁଜଂୱେ’ତି”, ସା ସିଲେସୋପମା ମତା।

୧୯୧।

ସରୂପସଦ୍ଦୱାଚତ୍ତା, ସା ସନ୍ତାନୋପମା ଯଥା;

ବାଲା’ୱୁ’ୟ୍ୟାନମାଲା’ଯଂ, ସା’ଲକା’ନନସୋଭିନୀ।

୧୯୨।

ଖଯୀ ଚନ୍ଦୋ, ବହୁରଜଂ, ପଦୁମଂ, ତେହି ତେ ମୁଖଂ;

ସମାନମ୍ପି ସମୁକ୍କଂସି, ତ୍ୱ’ଯଂ ନିନ୍ଦୋପମା ମତା।

୧୯୩।

ଅସମତ୍ଥୋ ମୁଖେନି’ନ୍ଦୁ, ଜିନ! ତେ ପଟିଗଜ୍ଜିତୁଂ;

ଜଡ଼ଓ କଲଙ୍କୀ’ତି ଅୟଂ, ପଟିସେଧୋପମା ସିୟା।

୧୯୪।

‘‘କଚ୍ଛଂ ଚନ୍ଦାରୱିନ୍ଦାନଂ, ଅତିକ୍କମ୍ମ ମୁଖଂ ତୱ;

ଅତ୍ତନା’ୱ ସମଂ ଜାତ’’, ମିତ୍ଥ’ସାଧାରଣୋପମା।

୧୯୫।

‘‘ସଙ୍ଘ’ମ୍ଭୋଜ’ପ୍ପଭାସାରୋ, ରାସିଭୂତୋ’ୱ କତ୍ଥଚି;

ତୱା’ନନଂ ୱିଭାତୀ’’ତି, ହୋତା’ଭୂତୋପମା ଅୟଂ।

୧୯୬।

ପତୀୟତେ’ତ୍ଥଗମ୍ମା ତୁ, ସଦ୍ଦସାମତ୍ଥିୟା କ୍ୱଚି;

ସମାସ, ପ୍ପଚ୍ଚୟେ, ୱାଦି, ସଦ୍ଦୟୋଗଂ ୱିନା ଅପି।

୧୯୭।

ଭିଙ୍ଗାନେ’ମାନିଚକ୍ଖୂନି, ନା’ମ୍ବୁଜଂ ମୁଖ’ମେୱି’ଦଂ;

ସୁବ୍ୟତ୍ତସଦିସତ୍ତେନ, ସା ସରୂପୋପମା ମତା।

୧୯୮।

‘‘ମୟେ’ୱ ମୁଖସୋଭା’ସ୍ସେ, ତ୍ୱଲ’ମିନ୍ଦୁ! ୱିକତ୍ଥନା;

ୟତୋ’ମ୍ବୁଜେପି ସା’ତ୍ଥୀତି’’, ପରିକପ୍ପୋପମା ଅୟଂ।

୧୯୯।

‘‘କିଂ ୱା’ମ୍ବୁଜ’ନ୍ତୋଭନ୍ତାଲି, କିଂ ଲୋଲନୟନଂ ମୁଖଂ;

ମମ ଦୋଲାୟତେ ଚିତ୍ତ’’, ମିଚ୍ଚ’ୟଂ ସଂସୟୋପମା।

୨୦୦।

କିଞ୍ଚି ୱତ୍ୱୁଂ ପଦସ୍ସେୱା, ସଧମ୍ମସ୍ସା’ଭିଧାନତୋ;

ସାମ୍ମପ୍ପତୀତିସବ୍ଭାୱା, ପତିୱତ୍ଥୁପମା ୟଥା।

୨୦୧।

ଜନେସୁ ଜାଯମାନେସୁ, ନେ'କୋପି ଜିନସାଦିସୋ;

ଦୁତିଯୋ ନନୁ ନତ୍ଥେ'ୱ, ପାରିଜାତସ୍ସ ପାଦପୋ।

୨୦୨।

ୱାକ୍ୟତ୍ଥେନେ'ୱ ୱାକ୍ୟତ୍ଥୋ, ଯଦି କୋଚୂ'ପମୀଯତେ;

ଇୱଯୁତ୍ତା, ୱିଯୁତ୍ତତ୍ତା, ସା ୱାକ୍ୟତ୍ଥୋପମା ଦ୍ୱିଧା।

ଇୱଯୁତ୍ତା

୨୦୩।

ଜିନୋ ସଂକ୍ଲେସତତ୍ତାନଂ, ଆୱିଭୂତୋ ଜନାନ'ଯଂ;

ଘମ୍ମସନ୍ତାପତତ୍ତାନଂ, ଘମ୍ମକାଲେ'ମ୍ବୁଦୋ ୱିଯ।

ଇୱୱିଯୁତ୍ତା

୨୦୪।

ମୁନିନ୍ଦାନନ ମାଭାତି, ୱିଲାସେକମନୋହରଂ;

ଉଦ୍ଧଂ ସମୁଗ୍ଗତସ୍ସା'ପି, କିଂ ତେ ଚନ୍ଦ ୱିଜମ୍ଭନା।

୨୦୫।

ସମ୍ଭେଜେତି ଧୀମନ୍ତଂ, ଭିନ୍ନଲିଙ୍ଗାଦିକଂ ତୁ ଯଂ;

ଉପମାଦୂସନାଯା'ଲ, ମେତଂ କତ୍ଥଚି ତଂ ଯଥା।

୨୦୬।

ହଂସୀ'ୱା'ଯଂ ସସୀ ଭିନ୍ନ, ଲିଙ୍ଗା, କାସଂ ସରାନି'ୱ;

ୱିଜାତି ୱଚନା, ହୀନା, ସା'ୱ ଭତ୍ତୋ ଭଟୋ'ଧିପେ।

୨୦୭।

''ଖଜ୍ଜୋତୋ ଭାଣୁମାଲୀ'ୱ, ୱିଭାତି''ତ୍ୱଧିକୋପମା;

ଅଫୁଟ୍ଠତ୍ଥା ''ବଲମ୍ଭୋଧି, ସାଗରୋ ୱିଯ ସଂଖୁଭି।''

୨୦୮।

‘‘ଚନ୍ଦେ କଲଙ୍କୋ ଭିଙ୍ଗୋ’ୱେ’, ତ୍ଥୁ’ପମାପେକ୍ଖିନୀ ଅଯଂ;

ଖଣ୍ଡିତା କେରୱା’କାରୋ, ସକଲଙ୍କୋ ନିସାକରୋ।

୨୦୯।

ଇଚ୍ଛେୱମାଦିରୂପେସ୍ୱୁ, ଭୱନ୍ତି ୱିଗତା’ଦରା;

କରୋନ୍ତି ଚା’ଦରଂ ଧୀରା, ପଯୋଗେ କ୍ୱଚି ଦେ’ୱ ତୁ।

୨୧୦।

ଇତ୍ଥୀଯଂ’ୱା’ଜନୋ ଯାତି, ୱଦତ୍ତେ’ସା ପୁମା ୱିଯ;

ପିଯୋ ପାଣା ଇୱା’ଯଂ ମେ, ୱିଜ୍ଜା ଧନ’ମିୱ’ଜ୍ଜିତା।

୨୧୧।

ଭୱଂୱିଯ ମହୀପାଲ, ଦେୱରାଜା ୱିରୋଚତେ;

ଅଲ’ମଂସୁମତୋ କଚ୍ଛଂ, ତେଜସା ରୋହିତୁଂ ଅଯଂ।

୨୧୨।

ଉପମାନୋ’ପମେଯ୍ୟାନଂ, ଅଭେଦସ୍ସ ନିରୂପନା;

ଉପମା’ୱ ତିରୋଭୂତ, ଭେଦା ରୂପକ ମୁଚ୍ଚତେ।

୨୧୩।

ଅସେସ ୱତ୍ଥୁ ୱିସଯଂ, ଏକଦେସ ୱିୱୁତ୍ତି[ୱିୱତ୍ତି (ଟୀକା)], ଚ;

ତଂ ଦ୍ୱିଧା ପୁନ ପଚ୍ଚେକଂ, ସମାସାଦିୱସା ତିଧା।

ଅସେସୱତ୍ଥୁୱିସଯସମାସ

୨୧୪।

ଅଙ୍ଗୁଲିଦଲ ସଂସୋଭିଂ, ନଖଦୀଧିତି କେସରଂ;

ସିରସା ନ ପିଲନ୍ଧନ୍ତି, କେ ମୁନିନ୍ଦ ପଦ’ମ୍ବୁଜଂ।

ଅସେସୱତ୍ଥୁୱିସଯଅସମାସ

୨୧୫।

ରତନାନି ଗୁଣା ଭୂରୀ, କରୁଣା ସୀତଲଂ ଜଲଂ;

ଗମ୍ଭୀରତ୍ତ ମଗାଧତ୍ତଂ, ପଚ୍ଚକ୍ଖୋ’ଯଂ ଜିନୋ’ମ୍ବୁଧି।

ଅସେସୱତ୍ଥୁୱିସଯମିସ୍ସକ

୨୧୬।

ଚନ୍ଦିକା ମନ୍ଦହାସା ତେ, ମୁନିନ୍ଦ! ୱଦନି’ନ୍ଦୁନୋ;

ପବୋଧଯନ୍ତ୍ୱ’ଯଂ ସାଧୁ, ମନୋ କୁମୁଦ କାନନଂ।

୨୧୭।

ଅସେସୱତ୍ଥୁୱିସଯେ, ପଭେଦୋ ରୂପକେ ଅଯଂ;

ଏକଦେସୱିୱୁତ୍ତିମ୍ହି, ଭେଦୋ ଦାନି ପୱୁଚ୍ଚତି।

ଏକଦେସୱିୱୁତ୍ତିସମାସ

୨୧୮।

ୱିଲାସ ହାସ କୁସୁମଂ, ରୁଚିରା’ଧର ପଲ୍ଲୱଂ;

ସୁଖଂ କେ ୱା ନ ୱିନ୍ଦନ୍ତି, ପସ୍ସନ୍ତା ମୁନିନୋ ମୁଖଂ।

ଏକଦେସୱିୱୁତ୍ତିଅସମାସ

୨୧୯।

ପାଦଦ୍ୱନ୍ଦଂ ମୁନିନ୍ଦସ୍ସ, ଦଦାତୁ ୱିଜଯଂ ତୱ;

ନଖରଂସୀ ପରଂ କନ୍ତା, ଯସ୍ସ ପାପଜଯଦ୍ଧଜା।

ଏକଦେସୱିୱୁତ୍ତିମିସ୍ସକ

୨୨୦।

ସୁନିମ୍ମଲକପୋଲସ୍ସ, ମୁନିନ୍ଦ ୱଦନି’ନ୍ଦୁନୋ;

ସାଧୁ’ପ୍ପବୁଦ୍ଧ ହଦଯଂ, ଜାତଂ କେରୱ କାନନଂ।

୨୨୧।

ରୂପକାନି ବହୂନ୍ୟେ’ୱ [ଟୀକାଯଂ ଉଦ୍ଧଟଂ ଯୁତ୍ତରୂପକଂ ସିତପୁପ୍ଫୁଜ୍ଜଲଂ ଲୋଲ, ନେତ୍ତଭିଙ୍ଗଂ ତୱା’ନନଂ; କସ୍ସ ନାମ ମନୋ ଧୀର, ନାକଡ୍ଢତି ମନୋହରଂ;], ଯୁତ୍ତା, ଯୁତ୍ତାଦିଭେଦତୋ;

ୱିସୁଂ ନ ତାନି ୱୁତ୍ତାନି, ଏତ୍ଥେ’ୱ’ନ୍ତୋଗଧାନି’ତି।

୨୨୨।

“ଚନ୍ଦିମା’କାସପଦୁମ”, ମିଚ୍ଚେତଂ ଖଣ୍ଡରୂପକଂ;

ଦୁଟ୍ଠ, “ମମ୍ଭୋରୁହୱନଂ, ନେତ୍ତାନି’ଚ୍ଚା”ଦି ସୁନ୍ଦରଂ।

୨୨୩।

ପରିଯନ୍ତୋ ୱିକପ୍ପାନଂ, ରୂପକସ୍ସୋ’ପମାଯ ଚ;

ନତ୍ଥି ଯଂ ତେନ ୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ, ଅୱୁତ୍ତ ମନୁମାନତୋ।

୨୨୪।

ପୁନପ୍ପୁନ ମୁଚ୍ଚାରଣଂ [ପୁନପ୍ପୁନୁଚ୍ଚାରଣଂ ଯଂ (ସୀ। କ।)], ଯମତ୍ଥସ୍ସ, ପଦସ୍ସ ଚ;

ଉଭଯେସଞ୍ଚ ୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟା, ସା’ଯ’ମାୱୁତ୍ତି ନାମତୋ।

ଅତ୍ଥାୱୁତ୍ତି

୨୨୫।

ମନୋ ହରତି ସବ୍ବେସଂ, ଆଦଦାତି ଦିସା ଦସ;

ଗଣ୍ହାତି ନିମ୍ମଲତ୍ତଞ୍ଚ, ଯସୋରାସି ଜିନସ୍ସ’ଯଂ।

ପଦାୱୁତ୍ତି

୨୨୬।

ୱିଭାସେନ୍ତି ଦିସା ସବ୍ବା, ମୁନିନୋ ଦେହକନ୍ତିଯୋ;

ୱିଭା ସେନ୍ତି ଚ ସବ୍ବାପି, ଚନ୍ଦାଦୀନଂ ହତା ୱିଯ।

ଉଭଯାୱୁତ୍ତି

୨୨୭।

ଜିତ୍ୱା ୱିହରତି କ୍ଲେସ, ରିପୁଂ ଲୋକେ ଜିନୋ ଅଯଂ;

ୱିହରନ୍ତ’ରିୱଗ୍ଗୋ’ଯଂ, ରାସିଭୂତୋ’ୱ ଦୁଜ୍ଜନେ।

୨୨୮।

ଏକତ୍ଥ ୱଉମାନମ୍ପି, ସଵ୍ଵାକ୍ୟୋ'ପକାରକଂ;

ଦୀପକଂ ନାମ ତଂ ଚାଦି, ମଜ୍ଝ, ନ୍ତୱିସଯଂ ତିଧା।

ଆଦି ଦୀପକ

୨୨୯।

ଅକାସି ବୁଦ୍ଧୋ ୱେନେଯ୍ୟ, ବନ୍ଧୂନ ମମିତୋ'ଦଯଂ;

ସଵ୍ବପାପେହି ଚ ସମଂ, ନେକତିତ୍ଥିଯମଦ୍ଦନଂ।

ମଜ୍ଝେ ଦୀପକ

୨୩୦।

ଦସ୍ସନଂ ମୁନିନୋ ସାଧୁ, ଜନାନଂ ଜାଯତେ'ମତଂ;

ତଦ'ଞ୍ଞେସଂ ତୁ ଜନ୍ତୂନଂ, ୱିସଂ ନିଚ୍ଚୋ'ପତାପନଂ।

ଅନ୍ତଦୀପକ

୨୩୧।

ଅଚ୍ଚନ୍ତ କନ୍ତ ଲାୱଣ୍ଣ, ଚନ୍ଦା'ତପ ମନୋହରୋ;

ଜିନା'ନନି'ନ୍ଦୁ ଇନ୍ଦୁ ଚ, କସ୍ସ ନା'ନନ୍ଦକୋ ଭୱେ।

ମାଲାଦୀପକ

୨୩୨।

ହୋତା'ୱିପ୍ପଟିସାରାଯ, ସୀଲଂ, ପାମୋଜ୍ଜହେତୁ ସୋ;

ତଂ ପୀତିହେତୁ, ସା ଚା'ଯଂ, ପସ୍ସଦ୍ଧ୍ୟା'ଦି ପସିଦ୍ଧିଯା।

୨୩୩।

ଇଚ୍ଚା'ଦିଦୀପକତ୍ତେପି, ପୁଵଂ ପୁଵ ମପେକ୍ଖିନୀ;

ୱାକ୍ୟମାଲା ପୱତ୍ତାତି, ତଂ ମାଲାଦୀପକଂ ମତଂ।

୨୩୪।

ଅନେନେ'ୱ'ପ୍ପକାରେନ, ସେସାନ ମପି ଦୀପକେ;

ୱିକପ୍ପାନଂ ୱିଧାତଵା, ନୁଗତି ସୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧିଭି।

୨୩୫।

ୱିସେସ ୱଚନି’ଛାୟଂ, ନିସେଧୱଚନଂ ତୁ ଯଂ;

ଅକ୍ଖେପୋ ନାମ ସୋଯଞ୍ଚ, ତିଧା କାଲପ୍ପଭେଦତୋ।

୨୩୬।

ଏକାକୀ’ ନେକସେନଂ ତଂ, ମାରଂ ସ ୱିଜଯୀ ଜିନୋ;

କଥଂ ତ ମଥୱା ତସ୍ସ, ପାରମୀବଲ ମୀଦିସଂ।

ଅତୀତକ୍ଖେପୋ।

୨୩୭।

କିଂ ଚିରେ’ଜାସମୁଗ୍ଘାତଂ, ଅପରୋ’ସ୍ମୀତି ଖି୍ଜସେ;

ପଣାମୋ ନନୁ ସୋ ଯେ’ୱ, ସକିମ୍ହି ସୁଗତେ ଗତୋ।

ୱତ୍ତମାନକ୍ଖେପୋ।

୨୩୮।

ସଙ୍ଗଂ ନ ତେ ଗମିସ୍ସନ୍ତି, ସିୱଂ ସୁଜନଗୋଚରଂ;

ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠି ପରିକ୍କନ୍ତ [ପରିକନ୍ତ (କା।)], ମାନସା ଯେ ସୁଦୁଜ୍ଜନା।

ଅନାଗତକ୍ଖେପୋ।

୨୩୯।

ଞେଯ୍ୟୋ ଅତ୍ଥନ୍ତରନ୍ୟାସୋ, ଯୋ, ଞଞ୍ଞୱାକ୍ୟତ୍ଥସାଧନୋ;

ସଵ୍ୱବ୍ୟାପୀ ୱିସେସଟ୍ଠୋ, ହିୱିସିଟ୍ଠ’ସ୍ସ ଭେଦତୋ।

ହି ରହିତ ସଵ୍ୱବ୍ୟାପୀ

୨୪୦।

ତେପି ଲୋକହିତା ସତ୍ତା, ସୂରିଯୋ ଚନ୍ଦିମା ଅପି;

ଅତ୍ଥଂ ପସ୍ସ ଗମିସ୍ସନ୍ତି, ନିଯମୋ କେନ ଲଙ୍ଘ୍ୟତେ।

ହି ସହିତ ସଵ୍ୱବ୍ୟାପୀ

୨୪୧।

ସତ୍ତା ଦେୱମନୁସ୍ସାନଂ, ୱସୀ ସୋପି ମୁନିସ୍ସରୋ;

ଗତୋ’ୱ ନିବ୍ବୁତିଂ ସବ୍ବେ, ସଙ୍ଖାରା ନ ହି ସସ୍ସତା।

ହି ରହିତ ୱିସେସଟ୍ଠ

୨୪୨।

ଜିନୋ ସଂସାରକନ୍ତାରା, ଜନଂ ପାପେତି [ପାପେସି (କ।)] ନିବ୍ବୁତିଂ;

ନନୁ ଯୁତ୍ତା ଗତି ସା’ଯଂ, ୱେସାରଜ୍ଜ ସମଙ୍ଗିନଂ।

ହି ସହିତ ୱିସେସଟ୍ଠ

୨୪୩।

ସୁରତ୍ତଂ ତେ’ଧରଫୁଟଂ, ଜିନ! ରଞ୍ଜେତି ମାନସଂ;

ସଯଂ ରାଗପରୀତା ହି, ପରେ ରଞ୍ଜେନ୍ତି ସଙ୍ଗତେ।

୨୪୪।

ୱାଚ୍ଚେ ଗମ୍ମେ ଥ ୱତ୍ଥୂନଂ, ସଦିସତ୍ତେ ପଭେଦନଂ;

ବ୍ଯତିରେକୋ’ଯ’ମପ୍ପେ’କୋ, ଭଯଭେଦା ଚତୁବ୍ବିଧୋ।

ୱାଚ୍ଚଏକବ୍ଯତିରେକ

୨୪୫।

ଗମ୍ଭୀରତ୍ତ ମହତ୍ତାଦି, ଗୁଣା ଜଲଧିନା ଜିନ!;

ତୁଲ୍ଯୋ ତ୍ୱ ମସି ଭେଦୋ ତୁ, ସରୀରେନେ’ଦିସେନ ତେ।

ୱାଚ୍ଚ ଉଭଯବ୍ଯତିରେକ

୨୪୬।

ମହାସତ୍ତା’ତିଗମ୍ଭୀରା, ସାଗରୋ ସୁଗତୋପି ଚ;

ସାଗରୋ’ଞ୍ଜନସଙ୍କାସୋ, ଜିନୋ ଚାମୀକରଜ୍ଜୁତି।

ଗମ୍ମ ଏକବ୍ଯତିରେକ

୨୪୭।

ନ ସନ୍ତାପାପହଂ ନେତ୍ତି, ଛିତଦଂ ମିଗଲୋଚନଂ;

ମୁନିନ୍ଦ! ନଯନଦ୍ୱନ୍ଦଂ, ତୱ ତଗ୍ଗୁଣ ଭୂସିତଂ।

ଗମ୍ଭୀଭଯବ୍ବତିରେକ

୨୪୮।

ମୁନିନ୍ଦାନନ ମମ୍ଭୋଜ, ମେସଂ ନାନତ୍ତ ମୀଦିସଂ;

ସୁଖ୍ଖୁତ୍ତା'ମତସନ୍ଦାଯୀ, ୱଦନଂ ନେ'ଦିସ'ମ୍ବୁଜଂ।

୨୪୯।

ପସିଦ୍ଧଂ କାରଣଂ ଯତ୍ଥ, ନିୱତ୍ତେତ୍ୱା' ଞ୍ଞାକାରଣଂ;

ସାଭାୱିକତ୍ତ ମଥୱା, ୱିଭାବ୍ଯଂ ସା ୱିଭାୱନା।

କାରଣନ୍ତରୱିଭାୱନା

୨୫୦।

ଅନଞ୍ଜିତା'ସିତଂ ନେତ୍ତଂ, ଅଧରୋ ରଞ୍ଜିତା'ରୁଣୋ;

ସମାନତା ଭମୁ ଚା'ଯଂ, ଜିନା'ନାୱଞ୍ଚିତା ତୱ।

ସାଭାୱିକ ୱିଭାୱନା

୨୫୧।

ନ ହୋତି ଖଲୁ ଦୁଜ୍ଜନ୍ନ, ମପି ଦୁଜ୍ଜନସଙ୍ଗମେ;

ସଭାୱନିମ୍ମଲତରେ, ସାଧୁଜନ୍ତୂନ ଚେତସି।

୨୫୨।

ଜନକୋ , ଞ୍ଞାପକୋ ଚେତି, ଦୁୱିଧା ହେତୱୋ ସିଯୁଂ;

ପଟିସଙ୍ଖରଣଂ ତେସଂ, ଅଲଙ୍କାରତାଯୋ'ଦିତଂ।

୨୫୩।

ଭାୱା'ଭାୱ କିଚ୍ଚୱସା, ଚିତ୍ତହେତୁୱସାପି ଚ;

ଭେଦା'ନନ୍ତା ଇଦଂ ତେସଂ, ମୁଖମତ୍ତ ନିଦସ୍ସନଂ।

୨୫୪।

ପରମତ୍ଥପକାସେ’କ, ରସା ସବ୍ବମନୋହରା;

ମୁନିନୋ ଦେସନା’ଯଂ ମେ, କାମଂ ତୋସେତି ମାନସଂ।

ଭାଓ୍ଵକିଚ୍ଚୋ କାରକହେତୁ।

୨୫୫।

ଧୀରେହି ସହ ସଂୱାସା, ସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସା’ଭିଯୋଗତୋ;

ନିଗ୍ଗହେନି’ନ୍ଦ୍ରିଯାନଞ୍ଚ, ଦୁକ୍ଖସ୍ସୁ’ପସମୋ ସିଯା।

ଅଭାଓ୍ଵକିଚ୍ଚୋ କାରକହେତୁ।

୨୫୬।

ମୁନିନ୍ଦ’ଚନ୍ଦ ସଂୱାଦି, କନ୍ତଭାୱୋ’ପସୋଭିନା;

ମୁଖେନେ’ୱ ସୁବୋଧଂ ତେ, ମନଂ ପାପା’ଭିନିସ୍ସଟଂ।

ଭାଓ୍ଵକିଚ୍ଚୋ ଞାପକହେତୁ।

୨୫୭।

ସାଧୁହତ୍ଥା’ରୱିନ୍ଦାନି, ସଙ୍କୋଚଯତି ତେ କଥଂ;

ମୁନିନ୍ଦ! ଚରଣଦ୍ୱନ୍ଦ, ରାଗବାଲା’ତପୋ ଫୁସଂ?

ଅଯୁତ୍ତକାରୀ ଚିତ୍ତହେତୁ।

୨୫୮।

ସଙ୍କୋଚଯନ୍ତି ଜନ୍ତୂନଂ, ପାଣିପଙ୍କେରୁହାନି’ହ;

ମୁନିନ୍ଦ! ଚରଣଦ୍ୱନ୍ଦ, ନଖ ଚନ୍ଦାନ’ ମଂସୱୋ।

ଯୁତ୍ତକାରୀ ଚିତ୍ତହେତୁ।

୨୫୯।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠାନଂ ପଦତ୍ଥାନଂ, ଅନୁଦ୍ଦେସୋ ଯଥାକ୍କମଂ;

‘ସଙ୍ଖ୍ୟାନ’ମିତି ନିଦ୍ଦିଟ୍ଠଂ, ଯଥାସଙ୍ଖ୍ୟଂ କମୋପି ଚ।

୨୬୦।

ଆଲାପ ହାସ ଲୀଠଆହି, ମୁନିନ୍ଦ! ୱିଜଯା ତୱ;

କୋକିଲା କୁମୁଦାନି ଚୋ, ପସେୱନ୍ତେ ୱନଂ ଜଲଂ।

୨୬୧।

ସିଯା ପିଯତରଂ ନାମ, ଅନ୍ତରୂପସ୍ସ କସ୍ସଚି;

ପିଯସ୍ସା’ତିସଯେନେ’ତଂ, ଯଂ ହୋତି ପଟିପାଦନଂ।

୨୬୨।

ପୀତିଯା ମେ ସମୁପ୍ପନ୍ନା, ସନ୍ତ! ସନ୍ଦସ୍ସନା ତୱ;

କାଲେନା’ଯଂ ଭୱେ ପୀତି, ତୱେ’ୱ ପୁନ ଦସ୍ସନା।

୨୬୩।

ୱଣ୍ଣିତେନୋ’ପମାନେନ, ୱୁତ୍ତା’ଧିପ୍ପେତ ୱତ୍ଥୁନୋ;

ସମାସୱୁତ୍ତି ନାମା’ଯଂ, ଅତ୍ଥ ସଙ୍ଖେପ ରୂପତୋ।

୨୬୪।

ସା’ଯଂ ୱିସେସ୍ସମତ୍ତେନ, ଭିନ୍ନା’ଭିନ୍ନୱିସେସନା;

ଅତ୍ଥେ’ୱ ଅପରା ପ୍ପ’ତ୍ଥି, ଭିନ୍ନା’ଭିନ୍ନୱିସେସନା।

ଅଭିନ୍ନୱିସେସନ

୨୬୫।

ୱିସୁଦ୍ଧା’ମତସନ୍ଦାଯୀ, ପସତ୍ଥରତନା’ଲଯୋ;

ଗମ୍ଭୀରୋ ଚା’ଯ’ ମମ୍ଭୋଧି, ପୁଞ୍ଜଞ୍ଜେନା’ପାଦିତୋ ମଯା।

ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନୱିସେସନ

୨୬୬।

ଇଚ୍ଛିତ’ତ୍ଥପଦୋ ସାରୋ, ଫଲପୁପ୍ଫୋ’ପସୋଭିତୋ;

ସଚ୍ଛାଯୋ’ଯ’ମପୁବ୍ବୋୱ କପ୍ପରୁକ୍ଖୋ ସମୁଟ୍ଠିତୋ।

୨୬୭।

ସାଗରନ୍ତେନ ସଦ୍ଧମ୍ମୋ, ରୁକ୍ଖନ୍ତେନୋ’ଦିତୋ ଜିନୋ;

ସବ୍ବେ ସାଧାରଣା ଧମ୍ମା, ପୁବ୍ବତ୍ରା’ଞ୍ଞତ୍ର ତୁ’ଭଯଂ।

୨୬୮।

ୱତ୍ଥୁନୋ’ଞ୍ଞପ୍ପକାରେନ, ଠିତା ୱୁତ୍ତି ତଦ’ଞ୍ଞଥା;

ପରିକପ୍ପୀଯତେ ଯତ୍ଥ, ସା ହୋତି ପରିକପ୍ପନା।

୨୬୯।

ଉପମା’ବ୍ଭୁନ୍ତରନ୍ତେନ, କିରିଯାଦିୱସେନ ଚ;

କମେନୋ’ଦାହରିସ୍ସାମି, ୱିୱିଧା ପରିକପ୍ପନା।

ଉପମାବ୍ଭୁନ୍ତରପରିକପ୍ପନା

୨୭୦।

ଇଚ୍ଛାଭଙ୍ଗା’ତୁରା’ସୀନା, ତା’ତିନିଚ୍ଚଲ ମଚ୍ଛରା;

ୱସଂ ନେନ୍ତି’ୱ ଧୀରଂ ତଂ, ତଦା ଯୋଗା’ଭିଯୋଗତୋ।

କ୍ରିଯାପରିକପ୍ପନା

୨୭୧।

ଗଜଂ ମାରୋ ସମାରୁଳ୍ହୋ, ଯୁଦ୍ଧାଯ’ଚ୍ଚନ୍ତ’ମୁନ୍ନତଂ;

ମଗ୍ଗ ମନ୍ୱେସତୀ ନୂନ, ଜିନଭୀତୋ ପଲାଯିତୁଂ।

ଗୁଣପରିକପ୍ପନା

୨୭୨।

ମୁନିନ୍ଦ! ପାଦଦ୍ୱନ୍ଦେ ତେ, ଚାରୁ ରାଜିୱ ସୁନ୍ଦରେ;

ମଞ୍ଜେ ପାପା’ଭି’ସମ୍ବଦ୍ଧ, ଜାତସୋଣେନ ସୋଣିମା।

୨୭୩।

ମଞ୍ଞେ, ସଙ୍କେ, ଧୁୱଂ, ନୂନ, ମିୱ, ମିଚ୍ଚେୱ ମାଦିହି;

ସା’ଯଂ ବ୍ଯଞ୍ଜୀଯତେ କ୍ୱା’ପି, କ୍ୱା’ପି ୱାକ୍ୟେନ ଗମ୍ଯତେ।

ଗମ୍ଯପରିକପ୍ପନା

୨୭୪।

ଦଯା ସଞ୍ଜାତ ସରସା, ଦେହା ନିକ୍ଖନ୍ତକନ୍ତିଯୋ;

ପୀଣେନ୍ତା ଜିନ! ତେ ସାଧୁ, ଜନଂ ସରସତଂ ନଯୁଂ।

୨୭୫।

ଆରବ୍ଭନ୍ତସ୍ସ ଯଂକିଞ୍ଚି, କତ୍ତୁଂ ପୁଞ୍ଞୁଞ୍ଚଓସା ପୁନ;

ସାଧନ'ନ୍ତରଲାଭୋ ଯୋ, ତଂ ୱଦନ୍ତି ସମାହିତଂ।

୨୭୬।

ମାରା'ରିଭଙ୍ଗା'ଭିମୁଖ, ମାନସୋ ତସ୍ସ ସତ୍ଥୁନୋ;

ମହାମହୀ ମହାରୱଂ, ରୱୀ'ଯ'ମୁପକାରିକା।

୨୭୭।

ଅୱତ୍ଥା'ଭିମତଂ ତସ୍ସ, ସିଦ୍ଧିଯା ଦସ୍ସନ'ଞ୍ଞଥା;

ୱଦନ୍ତି ତଂ 'ପରିଯାଯ, ୱୁତ୍ତୀ'ତି ସୁଚିବୁଦ୍ଧଯୋ।

୨୭୮।

ୱିୱଟ'ଙ୍ଗଣନିକ୍ଖିତ୍ତଂ, ଧନ'ମାରକ୍ଖ ୱଜ୍ଜିତଂ;

ଧନକାମ! ଯଥାକାମଂ, ତୁୱଂ ଗଚ୍ଛ ଯଦିଚ୍ଛସି।

୨୭୯।

ଥୁତିଂ କରୋତି ନିନ୍ଦନ୍ତୋ, ୱିଯ ତଂ ବ୍ଯାଜୱଣ୍ଣନଂ;

ଦୋସା'ଭାସା ଗୁଣା ଏୱ, ଯନ୍ତି ସନ୍ନିଧି ମତ୍ର ହି।

୨୮୦।

ସଞ୍ଚାଲେତୁ ମଲଂ ଦ୍ଧଂ'ସି, ଭୁସଂ କୁୱଲଯା'ଖିଲଂ;

ୱିସେସଂ ତାୱତା ନାଥ!, ଗୁଣାନଂ ତେ ୱଦାମ କିଂ?

୨୮୧।

ୱିସେସି'ଚ୍ଛାଯଂ ଦଵ୍ବସ୍ସ, କ୍ରିଯା, ଜାତି, ଗୁଣସ୍ସ ଚ;

ୱେକଲ୍ଲଦସ୍ସନଂ ଯତ୍ର, ୱିସେସୋ ନାମ ଯଂ ଭୱେ।

୨୮୨।

ନ ରଥା, ନ ଚ ମାତଙ୍ଗା, ନ ହୟା, ନ ପଦାତଯୋ;

ଜିତୋ ମାରାରି ମୁନିନା, ସମ୍ଭାରାୱଜ୍ଜନେନ ହି।

ଦବ୍ବୱିସେସୱୁତ୍ତି।

୨୮୩।

ନ ବଦ୍ଧା ଭୂକୁଟି, ନେୱ, ଫୁରିତୋ ଦସନଚ୍ଛଦୋ;

ମାରାରିଭଙ୍ଗଂ ଚା’କାସି, ମୁନି ୱୀରୋ ୱରୋ ସୟଂ।

କ୍ରିୟାୱିସେସୱୁତ୍ତି।

୨୮୪।

ନ ଦିସାସୁ ଚ୍ଛାତ୍ତା [ତତା (କା।)] ରଂସି,

ନା’ଲୋକୋ ଲୋକପନ୍ଥଟୋ;

ତଥାପ୍ପ’ନ୍ଧତମହରଂ, ପରଂ ସାଧୁସୁଭାସିତଂ।

ଜାତିୱିସେସୱୁତ୍ତି।

୨୮୫।

ନ ଖରଂ, ନ ହି ୱା ଥଦ୍ଧଂ, ମୁନିନ୍ଦ! ୱଚନଂ ତୱ;

ତଥାପି ଗାଢହଂ ଖଣତି, ନିମ୍ମୂଲଂ ଜନତାମଦଂ।

ଗୁଣୱିସେସୱୁତ୍ତି

୨୮୬।

ଦସ୍ସୀୟତେ’ତିରିତ୍ତଂ ତୁ, ସୂରୱୀରତ୍ତନଂ ଯହିଂ;

ୱଦନ୍ତି ୱିଞ୍ଞୂୱଚନଂ, ରୁଚହାହଙ୍କାର ମୀଦିସଂ।

୨୮୭।

ଦମେ ନନ୍ଦୋପନନ୍ଦସ୍ସ, କିଂ ମେ ଚ୍ଛାପାରଦସ୍ସନା?

ପୁତ୍ତା ମେ ପାଦସମ୍ଭତ୍ତା, ସଜ୍ଜା ସନ୍ତେ’ୱ ତାଦିସେ।

୨୮୮।

ସିଲେସୋ ୱଚନା’ନେକା, ଭିଧେୟ୍ୟେ’କପଦାୟୁତଂ;

ଅଭିନ୍ନପଦୱାକ୍ୟାଦି, ୱସା ତେଧା’ଯ ମୀରିତୋ।

୨୮୯।

ଅନ୍ଧତମହରୋ ହାରୀ, ସମାରୁଳ୍ହୋ ମହୋଦଯଂ;

ରାଜତେ ରଂସିମାଲୀ’ଯଂ, ଭଗୱା ବୋଧଯଂ ଜନେ।

ଅଭିନ୍ନପଦୱାକ୍ୟସିଲେସୋ।

୨୯୦।

ସାରଦା’ମଲକା’ଭାସୋ, ସମାନୀତ ପରିକ୍ଖଯୋ;

କୁମୁଦା’କରସମ୍ବୋଧୋ, ପୀଣେତି ଜନତଂ ସୁଧୀ।

ଭିନ୍ନପଦୱାକ୍ୟସିଲେସୋ।

୨୯୧।

ସମାହିତ’ଉୱିନଯୋ, ଅହୀନ ମଦ ମଦ୍ଦନୋ;

ସୁଗତୋ ୱିସଦଂ ପାତୁ, ପାଣିନଂ ସୋ ୱିନାଯକୋ।

ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନପଦୱାକ୍ୟସିଲେସୋ।

୨୯୨।

ୱିରୁଦ୍ଧା, ୱିରୁଦ୍ଧା, ଭିନ୍ନ, କମ୍ମା, ନିଯମୱା, ପରୋ;

ନିଯମ’କ୍ଖେପୱଚନୋ, ଅୱିରୋଧି, ୱିରୋଧ୍ଯ’ପି।

୨୯୩।

ଓଚିତ୍ଯ ସମ୍ପୋସକାଦି, ସିଲେସୋ, ପଦଜା’ଦି [ପଦଜାତି (କା)] ପି;

ଏସଂ ନିଦସ୍ସନେସ୍ୱେ’ୱ, ରୂପ ମାୱି ଭୱିସ୍ସତି।

ୱିରୁଦ୍ଧକମ୍ମସିଲେସ

୨୯୪।

ସଓସେ ଓଉଯଂ ଲୋକଂ, ଅଖିଲଂ କଲ୍ଲଓିଗ୍ଗହୋ;

ପରାଭଓତି ମାରାରି, ଧମ୍ମରାଜା ଓିଜୟତେ।

ଅଓିରୁଦ୍ଧକମ୍ମସିଲେସ

୨୯୫।

ସଭାଓମଧୁରଂ ପୁଞ୍ଜ ଓିସେସୋ'ଦଯ ସନ୍ତଓଂ;

ସୁଣନ୍ତି ଓାଚଂ ମୁନିନୋ, ଜନା ପସ୍ସନ୍ତି ଚା'ମତଂ।

ଅଭିନ୍ନକମ୍ମସିଲେସ

୨୯୬।

ଅନ୍ଧକାରା'ପହାରାଯ , ସଭାଓ ମଧୁରାଯ ଚ;

ମନୋ ପୀଣେତି ଜନ୍ତୂନଂ, ଜିନୋ ଓାଚାଯ ଭାଯ ଚ।

ନିଯମଓନ୍ତସିଲେସ

୨୯୭।

କେସ'କ୍ଖୀନଂ'ଓ କଣ୍ହୁଓଂ, ଭମୂନଂଯେଓ ଓଙ୍କତା;

ପାଣିପାଦା'ଧରାନଂ'ଓ, ମୁନିନ୍ଦସ୍ସା'ଭିରତ୍ତତା।

ନିଯମକ୍ଖେପସିଲେସ

୨୯୮।

ପାଣିପାଦା'ଧରେସ୍ୱେ'ଓ, ସାରାଗୋ ତଓ ଦିସ୍ସତି;

ଦିସ୍ସତେ ସୋ'ଯ ମଥଓା, ନାଥ! ସାଧୁଗୁଣେସ୍ୱ'ପି।

ଅଓିରୋଧିସିଲେସ

୨୯୯।

ସଲକ୍ଖଣୋ'ତିସୁଭଗୋ, ତେଜସ୍ସୀ ନିଯତୋ'ଦଯୋ;

ଲୋକେସୋ ଜିତସଂକ୍ଲେସୋ,

ଓିଭାତି ସମଣିସ୍ସରୋ।

ଓିରୋଧିସିଲେସ

୩୦୦।

ଅସମୋପି ସମୋ ଲୋକେ,

ଲୋକେସୋପି ନରୁତ୍ତମୋ;

ସଦଯୋ ପ୍ପ’ଦଯୋ ପାପେ, ଚିତ୍ତା’ଯଂ ମୁନିନୋ ଗତି।

ଓଚିତ୍ଯସମ୍ପୋସକପଦସିଲେସ

୩୦୧।

ସଂସାରଦୁକ୍ଖୋ’ପହତା, ୱନତା ଜନତା ତ୍ୱଯି;

ସୁଖ ମିଚ୍ଛିତ ମଚ୍ଚନ୍ତଂ, ଅମତନ୍ଦଦ! ୱିନ୍ଦତି।

୩୦୨।

ଗୁଣଯୁତ୍ତେହି ୱତ୍ଥୂହି, ସମଂ କତ୍ୱାନ କସ୍ସଚି;

ସଂକିତ୍ତନଂ ଭୱତି ଯଂ, ସା ମତା ତୁଲ୍ଯଯୋଗିତା।

୩୦୩।

ସମ୍ପତ୍ତସମ୍ମଦୋ ଲୋକୋ, ସମ୍ପତ୍ତା’ଲୋକସମ୍ପଦୋ;

ଉଭୋହି ରଂସିମାଲୀ ଚ, ଭଗୱା ଚ ତମୋନୁଦୋ।

୩୦୪।

ଅତ୍ଥନ୍ତରଂ ସାଧଯତା, କିଞ୍ଚି ତଂ ସଦିସଂ ଫଲଂ;

ଦସ୍ସୀଯତେ ଅସନ୍ତଂ ୱା, ସନ୍ତଂ ୱା ତଂ ନିଦସ୍ସନଂ।

ଅସନ୍ତଫଲନିଦସ୍ସନ

୩୦୫।

ଉଦଯା ସମଣିନ୍ଦସ୍ସ, ଯନ୍ତି ପାପା ପରାଭୱଂ;

ଧମ୍ମରାଜୱିରୁଦ୍ଧାନଂ, ସୂଚଯନ୍ତା ଦୁର’ନ୍ତତଂ।

ସନ୍ତଫଲନିଦସ୍ସନ

୩୦୬।

ସିରୋ ନିକ୍ଖିତ୍ତ ଚରଣୋ, ଛରିଯାନ’ମୁଜାନ’ଯଂ;

ପରମ’ବ୍ଭୁତତଂ ଲୋକେ, ୱିଞ୍ଞାପେତ’ତ୍ତନୋ ଜିନୋ।

୩୦୭।

ୱିଭୂତିଯା ମହନ୍ତତ୍ତଂ, ଅଧିପ୍ପାଯସ୍ସ ୱା ସିଯା;

ପରମୁକ୍କଂସତଂ ଯାତଂ, ତଂ ମହନ୍ତତ୍ତ ମୀରିତଂ।

ୱିଭୂତିମହନ୍ତତ୍ତ

୩୦୮।

କିରୀଟ ରତନ’ଚ୍ଛାଯା, ନୁୱିଦ୍ଧା’ତପ ୱାରଣୋ;

ପୁରା ପରଂ ସିରିଂ ୱିନ୍ଦି, ବୋଧିସତ୍ତୋ’ ଭିନିକ୍ଖମା।

ଅଧିପ୍ପାଯମହନ୍ତତ୍ତ

୩୦୯।

ସତ୍ତୋ ସମ୍ବୋଧିଯଂ ବୋଧି, ସତ୍ତୋ ସତ୍ତହିତାଯ ସୋ;

ହିତ୍ୱା ସ୍ନେହରସାବନ୍ଧ, ମପି ରାହୁଲମାତରଂ।

୩୧୦।

ଗୋପେତ୍ୱା ୱଣ୍ଣନୀଯଂ ଯଂ, କିଞ୍ଚି ଦସ୍ସୀଯତେ ପରଂ;

ଅସମଂ ୱା ସମଂ ତସ୍ସ, ଯଦି ସା ୱଞ୍ଚନା ମତା।

ଅସମୱଞ୍ଚନା

୩୧୧।

ପୁରତୋ ନ ସହସ୍ସେସୁ, ନ ପଞ୍ଚେସୁ ଚ ତାଦିନୋ;

ମାରୋ ପରେସୁ ତସ୍ସେ’ସଂ, ସହସ୍ସଂ ଦସୱଡ୍ଢିତଂ।

ସମୱଞ୍ଚନା

୩୧୨।

ୱିୱାଦ ମନୁଯୁଞ୍ଜନ୍ତୋ, ମୁନିନ୍ଦୱଦନି’ନ୍ଦୁନା;

ସମ୍ମୁଣ୍ଠୋ ଚନ୍ଦିମା ନା’ଯଂ, ଛଡ୍ଡ ମେତଂ ମନୋଭୁନୋ।

୩୧୩।

ପରାନୁଓଉନାଦୀହି, ନିଦ୍ଦିନେ'ହ ଯା କତା;

ଥୁତି ର'ସ୍ତକତେ ସା'ଯଂ, ସିଯା ଅସ୍ତକତଥୁତି।

୩୧୪।

ସୁଖଂ ଜୀଓନ୍ତି ହରିଣା, ଓନେସ୍ୱ'ପରସେଓିନୋ;

ଅନାଯାସୋ ପଲାଭେହି, ଜଲଦବ୍ଭଙ୍କୁରାଦିଭି।

୩୧୫।

ଉତ୍ତରଂ ଉତ୍ତରଂ ଯତ୍ଥ, ପୁଦ୍ଧପୁଦ୍ଧଓିସେସନଂ;

ସିଯା ଏକାଓଲି ସା'ଯଂ, ଦ୍ୱିଧା ଓିଧି, ନିସେଧତୋ।

ଓିଧିଏକାଓଲି

୩୧୬।

ପାଦା ନଖାଲି ରୁଚିରା, ନଖାଲି ରଂସି ଭାସୁରା;

ରଂସୀତମୋପହାନେ'କ, ରସା ସୋଭନ୍ତି ସତ୍ଥୁନୋ।

ନିସେଧଏକାଓଲି

୩୧୭।

ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠୋ ଯତି ନେଓ,

ସନ୍ତୋସୋ ନା'ଲଯାହତୋ;

ନା'ଲଯୋ ଯୋ ସ ଜନ୍ତୂନଂ, ନା'ନନ୍ତ ବ୍ଭସନା ଓହୋ।

୩୧୮।

ଯହିଂ ଭୂସିଯ ଭୂସଓଂ, ଅଞ୍ଜଞମଞ୍ଜଞଂ ତୁ ଓତ୍ଥୁନଂ;

ଓିନା'ଓ ସଦିସଓଂ ତଂ, ଅଞ୍ଜଞମଞ୍ଜଞଓିଭୂସନଂ।

୩୧୯।

ବ୍ଭାମଂ'ସୁ ମଣ୍ଡଲଂ ତେନ, ମୁନିନା ଲୋକବନ୍ଧୁନା;

ମହନ୍ତିଂ ୱିନ୍ଦତୀ କନ୍ତିଂ, ସୋପି ତେନେୱ ତାଦିସିଂ।

୩୨୦।

କଥନଂ ସହଭାୱସ୍ସ, କ୍ରିଯାଯ ଚ, ଗୁଣସ୍ସ ଚ;

'ସହୱୁତ୍ତୀ'ତି ୱିଞ୍ଞେଯ୍ଯଂ, ତ'ଦୁଦାହରଣଂ ଯଥା।

କ୍ରିଯାସହୱୁତ୍ତି

୩୨୧।

ଜଲନ୍ତି ଚନ୍ଦରଂସୀହି, ସମଂ ସବ୍ବ ନଖଂ ସୱୋ;

ୱିଜମ୍ଭତି ଚ ଚନ୍ଦେନ, ସମଂ ତମ୍ମୁଖଚନ୍ଦିମା।

ଗୁଣସହୱୁତ୍ତି

୩୨୨।

ଜିନୋ'ଦଯେନ ମଲୀନଂ, ସହ ଦୁଜ୍ଜନ ଚେତସା;

ପାପଂ ଦିସା ସୁୱିମଲା, ସହ ସଜ୍ଜନ ଚେତସା।

୩୨୩।

ୱିରୋଧୀନଂ ପଦ'ତ୍ଥାନଂ, ଯତ୍ଥ ସଂସଗ୍ଗଦସ୍ସନଂ;

ସମୁକ୍କଂସା'ଭିଧାନତ୍ଥଂ, ମତା ସା'ଯଂ ୱିରୋଧିତା।

୩୨୪।

ଗୁଣା ସଭାୱ ମଧୁରା, ଅପି ଲୋକେ'କ ବନ୍ଧୁନୋ;

ସେୱିତା ପାପ ସେୱୀନଂ, ସମ୍ପଦୂସେନ୍ତି ମାନସଂ।

୩୨୫।

ଯସ୍ସ କସ୍ସ ଚି ଦାନେନ, ଯସ୍ସ କସ୍ସ ଚି ୱତ୍ଥୁନୋ;

ୱିସିଟ୍ଠସ୍ସ ଯ ମାଦାନଂ, 'ପରିୱୁତ୍ତୀ'ତି ସା ମତା।

୩୨୬।

ପୁରା ପରେସଂ ଦତ୍ୱାନ, ମନୁଞ୍ଞଂ ନଯନାଦିକଂ;

ମୁନିନା ସମନୁପ୍ପତ୍ତା, ଦାନି ସବ୍ବଞ୍ଞୁତାସିରୀ[ମୁନିନ୍ଦ! ସମନୁପ୍ପତ୍ତୋ, ଦାନି ସବ୍ବଞ୍ଞୁତାସିରିଂ (କ।)]।

୩୨୭।

କିଞ୍ଚି ଦିସ୍ୱାନ ୱିଞ୍ଞାତା, ପଟିପଜ୍ଜତି ତଂସମଂ;

ସଂସୟା'ପଗତଂ ୱତ୍ଥୁଂ, ଯତ୍ଥ ସୋ'ଯଂ ଭମୋ ମତୋ।

୩୨୮।

ସମଂ ଦିସାସୁ'ଜ୍ଜଲାସୁ, ଜିନ ପାଦ ନଖଂ'ସୁନା;

ପସ୍ସନ୍ତା ଅଭିନନ୍ଦନ୍ତି, ଚନ୍ଦା'ତପ ମନା ଜନା।

୩୨୯।

ପଞ୍ଚ୍ଚତେ ଯଂ ନାମାଦି, କୱୀନଂ ଭାୱବୋଧନଂ;

ଯେନ କେନଚି ୱଣ୍ଣେନ, ଭାୱୋ ନାମା'ଯ ମୀରିତୋ।

୩୩୦।

ନନୁ ତେଯେ'ୱ ସନ୍ତାନୋ, ସାଗରା ନ କୁଲାଚଲା;

ମନମ୍ପି ମରିଯାଦଂ ଯେ, ସଂୱଟ୍ଟେପି ଜହନ୍ତି ନୋ।

୩୩୧।

ଅଙ୍ଗଙ୍ଗି ଭାୱା ସଦିସ, ବଲଭାୱା ଚ ବନ୍ଧନେ;

ସଂସଗ୍ଗୋ'ଲଙ୍କତୀନଂ ଯୋ, ତଂ 'ମିସ୍ସ'ନ୍ତି ପଞ୍ଚ୍ଚତି।

ଅଙ୍ଗଙ୍ଗୀଭାୱମିସ୍ସ

୩୩୨।

ପସନ୍ଥା ମୁନିନୋ ପାଦ, ନଖ ରଂସି ମହାନଦୀ;

ଅହୋ! ଗାଢହଂ ନିମୁଗ୍ଗେପି, ସୁଖଯନ୍ତେ'ୱ ତେ ଜନେ।

ସଦିସ ବଲ ଭାୱ ମିସ୍ସ

୩୩୩।

ୱେସୋ ସଭାୱ ମଧୁରୋ, ରୂପଂ ନେତ୍ତ ରସାଯନଂ;

ମଧୂ'ୱ ମୁନିନୋ ୱାଚା, ନ ସମ୍ପୀଣେତି କଂ ଜନଂ।

୩୩୪।

ଆସୀ ନାମ ସିଯା'ହ୍ରସ୍ସ, ଇଟ୍ଠସ୍ସା'ସୀସନଂ ଯଥା;

ତିଲୋକେ'କଗତି ନାଥୋ,

ପାତୁ ଲୋକ ମପାଯତୋ।

୩୩୫।

ରସ'ପ୍ପତୀତି ଜନକଂ, ଜାଯତେ ଯଂ ୱିଭୂସନଂ;

'ରସୱନ୍ତ'ନ୍ତି ତଂ ଞେଯ୍ୟଂ, ରସୱନ୍ତ ୱିଧାନତୋ।

୩୩୬।

ରାଗା'ନତ'ବ୍ଭୁତ ସରୋଜ ମୁଖଂ ଧରାଯ,

ପାଦା ତିଲୋକଗରୁନୋ'ଧିକ ବନ୍ଧରାଗା;

ଆଦାଯ ନିଜସରସେନ କରେନ ଗାଳ୍ହଂ,

ସଞ୍ଚୁମ୍ବଯନ୍ତି ସତତା'ହିତ ସମ୍ଭମେନ।

୩୩୭।

ଇଚ୍ଚା'ନୁଗମ୍ମ ପୁରିମାଚରିଯା'ନୁଭାୱଂ,

ସଙ୍ଖେପତୋ ନିଗଦିତୋ'ଯ ମଲଙ୍କତୀନଂ;

ଭେଦୋ'ପରୂପରି କୱୀହି ୱିକପ୍ପିଯାନଂ,

କୋ ନାମ ପସ୍ସିତୁ ମଲଂ ଖଲୁ ତାସ ମନ୍ତଂ।

ଇତି ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତମହାସାମି ୱିରଚିତେ ସୁବୋଧାଲଙ୍କାରେ

ଅତ୍ଥାଲଙ୍କାରାୱବୋଧୋ ନାମ

ଚତୁତ୍ଥୋ ପରିଚ୍ଛେଦୋ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୫। ଭାୱାୱବୋଧ-ପଞ୍ଚମପରିଚ୍ଛେଦ

୩୩୮।

ପଟିଭାନୱତା ଲୋକ, ୱୋହାର’ମନୁସାରିନା;

ତତୋ’ଚିତ୍ଯ ସମୁଲ୍ଲାସ, ୱେଦିନା କୱିନା ପରଂ।

୩୩୯।

ଠାୟିସମ୍ବନ୍ଧିନୋ ଭାୱ, ୱିଭାୱା ସା’ନୁଭାୱକା;

ସମ୍ବଜ୍ଝନ୍ତି ନିବନ୍ଧା ତେ, ରସ’ସ୍ୱାଦାଯ ସାଧୁନଂ।

ଭାୱଅଧିପ୍ପାଯ

୩୪୦।

ଚିତ୍ତ ୱୁତ୍ତି ୱିସେସା ତୁ, ଭାୱଯନ୍ତି ରସେ ଯତୋ;

ରତ୍ଯାଦଯୋ ତତୋ ଭାୱ, ସଦ୍ଦେନ ପରିକିତ୍ତିତା।

ଠାଯୀଭାୱଅଧିପ୍ପାଯ

୩୪୧।

ୱିରୋଧିନା’ଞ୍ଞଭାୱେନ, ଯୋ ଭାୱୋ ନ ତିରୋହିତୋ;

ସୀଲେନ ତିଟ୍ଠତି’ଚ୍ଚେସୋ, ‘ଠାଯୀଭାୱୋ’ତି ସଦ୍ଦିତୋ।

ଠାଯୀଭାୱପ୍ପଭେଦୌଦ୍ଦେସ

୩୪୨।

ରତି, ହସ୍ସୋ, ଚ ସୋକୋ, ଚ,

କୋଧୁ, ସ୍ସାହା, ଭଯଂ,ପି ଚ;

ଜିଗୁଚ୍ଛା, ୱିମ୍ହଯୋ, ଚେୱ, ସମୋ ଚ ନୱ ଠାୟିନୋ।

ବ୍ଯଭିଚାରୀଭାୱଅଧିପ୍ପାଯ

୩୪୩।

ତିରୋଭାୱା, ୱିଭାୱା’ଦି, ୱିସେସନା’ଭିମୁଖ୍ଯତୋ;

ଯେ ତେ ଚରନ୍ତି ସୀଲେନ, ତେ ହୋନ୍ତି ବ୍ଯଭିଚାରିନୋ।

ବ୍ଯଭିଚାରିଭାୱପଭେଦ

୩୪୪।

ନିବ୍ବେଦୋ , ତକ୍କ, ସଙ୍କା, ସମ,

ଧିତି, ଜଛଅତା, ଦୀନତ୍ତ, ଗ୍ଳା, ଲସଊଂ,

ସୁଊଂ, ତାସୋ, ଗିଲାନୁ, ସୁକ, ହରିସ,

ସତି, ସ୍ସା, ୱିସାଦା, ବହିତ୍ଥା [ବହିଦ୍ଧା (କା)];

ଚିନ୍ତା, ଗଦ୍ଧା, ପମାରୋ, ମରିସ, ମଦ,

ମତ୍ତ, ମ୍ମାଦ, ମୋହା, ୱିବୋଧୋ,

ନିଦ୍ଧା, ୱେଗା, ସବିଲଂ, ମରଣ,

ଚପଲତା [ସଚପଲା (କା)], ବ୍ଯାଧି, ତେତ୍ତିଂସ ମେତେ।

ସତ୍ତିକଭାୱଅଧିପ୍ପାଯ

୩୪୫।

ସମାହିତ’ଊ’ପ୍ପଭୱଂ, ସତ୍ତଂ[ସତ୍ୱଂ (କା)] ତେନୋ’ପପାଦିତା;

ସତ୍ତିକା[ସାତ୍ୱିକା (କା)] ପ୍ପ’ନୁଭାୱତ୍ତେ, ୱିସୁଂ ଭାୱା ଭୱନ୍ତି ତେ।

ସତ୍ତିକଭାୱପ୍ପଭେଦ

୩୪୬।

ଥମ୍ଭୋ, ପଛଅଯ, ରୋମଞ୍ଚା, ତଥା ସେଦ, ସ୍ସ, ୱେପଥୁ;

ୱେୱଣ୍ଣିଯଂ, ୱିସରତା, ଭାୱା’ଟ୍ଠେ’ତେ ତୁ ସତ୍ତିକା।

୩୪୭।

ଯଦା ରତ୍ଯାଦଯୋ ଭାୱା, ଠିତିସୀଲା ନ ହୋନ୍ତି ଚେ;

ତଦା ସବ୍ବେପି ତେ ଭାୱା, ଭୱନ୍ତି ବ୍ଯଭିଚାରିନୋ।

୩୪୮।

ୱିଭାୱୋ କାରଣଂ ତେସୁ, ପ୍ପତ୍ତିଯୁ'ଦ୍ଦୀପନେ ତଥା;

ଯୋ ସିଯା ବୋଧକୋ ତେସଂ,

ଅନୁଭାୱୋ'ଯ ମୀରିତୋ।

୩୪୯।

ନେକହେତୁଂ ମନୋୱୁତ୍ତି, ୱିସେସଞ୍ଚ ୱିଭାୱିତୁଂ;

ଭାୱଂ ୱିଭାୱା'ନୁଭାୱା, ୱଣ୍ଣିଯା ବନ୍ଧନେ ଫୁଟଂ।

୩୫୦।

ସୱିଭାୱା'ନୁଭାୱେହି, ଭାୱା ତେ ତେ ଯଥାରହଂ;

ୱଣ୍ଣନୀଯା ଯଥୋ'ଚିତ୍ଥଂ, ଲୋକରୂପା'ନୁଗାମିନା।

୩୫୧।

ଚିତ୍ତ ୱୁତ୍ତି ୱିସେସତ୍ତା, ମାନସା ସତ୍ତିକା'ଙ୍ଗତୋ;

ବହି ନିସ୍ସଟ ସେଦାଦି, ଅନୁଭାୱେହି ୱଣ୍ଣିଯା।

ରସଅଧିପ୍ପାଯ

୩୫୨।

ସାମାଜିକାନ ମାନନ୍ଦୋ, ଯୋ ବନ୍ଧତ୍ଥା'ନୁସାରିନଂ;

ରସୀଯତୀତି ତଞ୍ଞୂହି, ରସୋ ନାମା'ଯ'ମୀରିତୋ।

ରସପ୍ପଭେଦ

୩୫୩।

ସୱିଭାୱା, ନୁଭାୱେହି, ସତ୍ତିକ,ବ୍ଭିଚାରିଭି;

ଅସ୍ସାଦିଯତ୍ତ ମାନୀଯ, ମାନୋ ଠାଯେ'ୱ ସୋ ରସୋ।

୩୫୪।

ସିଙ୍ଗାର,ହସ୍ସ,କରୁଣା, ରୁଦ୍ଦ,ୱୀର,ଭଯାନକା;

ବୀଭଚ୍ଛ,ବ୍ଭୁତ,ସନ୍ତା, ଚ, ରସା ଠାଯୀନ ନୁକ୍କମା।

୩୫୫।

ଦୁକ୍ଖରୂପେ’ଯ’ ମାନନ୍ଦୋ, କଥଂ ନୁ କରୁଣାଦିକେ?

ସିୟା ସୋତୂନମାନନ୍ଦୋ,

ସୋକୋ ୱେସ୍ୱନ୍ତରସ୍ସ ହି।

ଠାଯୀଭାୱ ନିଦ୍ଦେସ ରତିଟ୍ଠାଯୀଭାୱ

୩୫୬।

ରମ୍ମ,ଦେସ, କଲା, କାଲ, ୱେସାଦି, ପଟିସେୱନା;

ଯୁୱାନ’ଞ୍ଞୋଞ୍ଞରତ୍ତାନଂ, ପମୋଦୋ ରତି ରୁଚ୍ଚତେ।

୩୫୭।

ଯୁତ୍ତା ଭାୱାନୁଭାୱା ତେ, ନିବନ୍ଧା ପୋସଯନ୍ତି ନଂ;

ସୋପ୍ପ’ଯୋଗ, ୱିପ୍ପଯୋଗ, ସମ୍ଭୋଗାନଂ ୱସା ତିଧା।

ହସ୍ସଟ୍ଠାଯୀଭାୱ

୩୫୮।

ୱିକାରା’କତିଆଦୀହି, ଅତ୍ତନୋ ଥ ପରସ୍ସ ୱା;

ହସ୍ସୋ ନିଦ୍ଦା, ସମା’ଲସ୍ସ, ମୁଚ୍ଛାଦି,ବ୍ଯଭିଚାରିଭି;

ପରିପୋସେ ସିୟା ହସ୍ସୋ, ଭିୟ୍ୟୋ’ତ୍ତିପଭୁତୀନଂ ସୋ।

ହସ୍ସପ୍ପଭେଦ

୩୫୯।

ସିତ ମିହ ୱିକାସି ନଯନଂ,

କିଞ୍ଚା’ଲକ୍ଖିଯ ଦିଜଂ ତୁ ତଂ ହସିତଂ;

ମଧୁରସ୍ସରଂ ୱିହସିତଂ, ଅଂସସିରୋକମ୍ପମୁପହସିତଂ।

୩୬୦।

ଅପହସିତଂ ସଜଲ’କ୍ଖି, ୱିକ୍ଖିତ୍ତଙ୍ଗଂ ଭୱତ୍ୟ’ତିହସିତଂ;

ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେ କଥିତା ଚେ’ସଂ,

ଜେଟ୍ଟେ [ମଜ୍ଝେ’ଧମେତି ଏତ୍ଥ ମଜ୍ଝେ ଅଧମେତି ପଦଚ୍ଛେଦୋ] ମଜ୍ଝେ’ଧମେ ଚ କମସୋ।

କରୁଣଟ୍ଠାଯୀଭାୱ

୩୬୧।

ସୋକରୂପୋ ତୁ କରୁଣୋ, ନିଟ୍ଠଞ୍ଞି’ଟ୍ଠ ନାସତୋ;

ତସ୍ସା’ନୁଭାୱା ରୁଦିତ, ପଢଅଯ,ଞ୍ଞୟକାଦଯୋ;

ୱିସାଦା,ଲସ୍ସ,ମରଣ, ଚିନ୍ତା’ଦୀ ବ୍ଭିଚାରିନୋ।

ରୁଦ୍ଦଟ୍ଠାଯୀଭାୱ

୩୬୨।

କୋଧୋ ମଚ୍ଛରିଯା’ଦୀହି, ପୋସେ ତାସ, ମଦାଦିଭି;

ନଯନା’ରୁଣତାଦୀହି, ରୁଦ୍ଦୋ ନାମ ରସୋ ଭୱେ।

ୱୀରଟ୍ଠାଯୀଭାୱ

୩୬୩।

ପତାପ, ୱିକ୍କମା’ଦୀହୁ, ସ୍ସାହୋ ‘ୱୀରୋ’ତି ସଞ୍ଞିତୋ;

ରଣ,ଦାନ,ଦଯାଯୋଗା, ୱୀରୋ’ଯଂ ତିୱିଧୋ ଭୱେ;

ତେୱା’ନୁଭାୱା ଧିତି,ମ, ତ୍ଯା’ଦଯୋ ବ୍ଭିଚାରିନୋ।

ଭଯଟ୍ଠାଯୀଭାୱ

୩୬୪।

ୱିକାରା,ସନି,ସତ୍ତା’ଦି, ଭଯୁ’କ୍କଂସୋ ଭଯାନକୋ;

ସେଦା’ଦଯୋ ନୁଭାୱେ’ତ୍ଥ, ତାସା’ଦୀ ବ୍ଭିଚାରିନୋ।

ଜିଗୁଚ୍ଛାଟ୍ଠାଯୀଭାୱ

୩୬୫।

ଜିଗୁଚ୍ଛା ରୁଧିରା’ଦୀହି, ପୂତ୍ତା’ଦୀହି ୱିରାଗତୋ;

ବୀଭଚ୍ଛୋ ଖୋଭନୁ’ଦ୍ଵେଗୀ, କମେନ କରୁଣାଯୁତୋ;

ନାସା ୱିକୂଣନାଦୀହି, ସଙ୍କାଦୀହି’ସ୍ସ ପୋସନଂ।

ୱିମ୍ହଯତ୍ଥାଯୀଭାୱ

୩୬୬।

ଅତି ଲୋକ ପଦତ୍ଥେହି, ୱିମ୍ହୟୋ’ଯଂ ରସୋ’ବ୍ଭୁତୋ;

ତସ୍ସା’ନୁଭାୱା ସେଦ,ସ୍ସୁ, ସାଧୁୱାଦା’ଦୟୋ ସିୟୁଂ;

ତାସା,ୱେଗ,ଧିତି,ପ୍ପଞ୍ଞା, ହୋନ୍ତେ’ତ୍ଥ ବ୍ଭିଚାରିନୋ।

ସମତ୍ଥାଯୀଭାୱ

୩୬୭।

ଠାଯୀଭାୱୋ ସମୋ ମେତ୍ତା, ଦୟା,ମୋଦା’ଦି ସମ୍ଭୱୋ;

ଭାୱାଦୀହି ତ’ଦୁକ୍କଂସୋ, ସନ୍ତୋ ସନ୍ତ ନିସେୱିତୋ।

ଇତି ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତ ମହାସାମିୱିରଚିତେ ସୁବୋଧାଲଙ୍କାରେ

ରସଭାୱା’ୱବୋଧୋ ନାମ

ପଞ୍ଚମୋ ପରିଚ୍ଛେଦୋ।

ସୁବୋଧାଲଙ୍କାରୋ ସମତ୍ତୋ।